Štev. 45. V Ljubljani, v sredo, dne 25. februarja 1925. Posamezna številka stane 1·50 Din Leto LIII.

Naročnina
za državo SHS:
na mesec ..... Din 20
za pol leta ..... „ 120
za celo leto .... „ 240
za inozemstvo:
mesečno ..... Din 30
Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji .... Din 60
v inozemstvu .... „ 80

SLOVENEC

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratom:
Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po Din 1·50 in Din 2·—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po Din 3·— in 4·—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6·—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; netrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Nasilja in persekucije prosvetnega režima.

»PREGANJANJE ČLANOV SLOMŠKOVE ZVEZE IN DRUGEGA UČITELJSTVA, KI NE TROBI DOSLEDNO V JELENČEV TERORISTIČNI ROG. — NASILJE NAD PREDSEDNIKOM SL. ZV. IVANOM ŠTRUKLJEM, DEF. ŠOL. UPRAVITELJEM NA VIČU, OČETOM SEDMERO NEPRESKRBLJENIH OTROK, KATEREGA SIN JE PADEL ZA JUGOSLAVIJO NA KOROŠKEM. — PREMEŠČENJE NA PODLAGI DENUNCIACIJ IZ UČITELJSKE TISKARNE IN BREZ DISCIPLINARNIH PREISKAV. — DELITEV PROSVETNE UPRAVE. — SLOVENSKO LJUDSTVO NA STRANI PREGANJANIH. — ANARHIJA V NAJVIŠJI MERI PRI PROSVETI.« —

(Prosto po Učiteljskem tovarišu z dne 18. sept. 1924 št. 37).

Eksponenti Narodnega bloka delujejo izza padca Davidovićevega kabineta zlasti v prosvetnem resoru s persekucijami. Dosedaj so odstranili z vodilnih mest učiteljske organizacije vse tiste može, ki so se v prvi vrsti zavzemali za stanovsko slogo in ki so zlasti med Srbi največ storili za učiteljski stan. Teroristična klika iz Učiteljske tiskarne je napravila že pod Davidovićevo vlado načrt, kako bo napravila »red« med učiteljstvom v Sloveniji in je sestavljala proskripcijske liste.

Toda prepričani smo, da bo slovensko učiteljstvo, ki je moralo prestati že toliko gorja in denunciacij iz lastnih vrst, obrnilo hrbet političnim razgrajačem kot je Luka Jelenc in da ne bo klonilo. Jačja od terorizma je zavest v zmago poštene slovenske stvari. Prepričani smo, da bo teroristično početje klike v prosvetni stroki odprlo oči tudi tistim zaslepljencem, ki slepo drve za komandanti iz Učiteljske tiskarne, in da bodo orgije demokratskih eksponentov tesno združile vse učiteljstvo, ki je proti teptanju najprimitivnejših stanovskih pravic!

Odstavitev šefa prosvete.

Prvo nasilno dejanje demokratskega »nacionalnega bloka« je bila odstavitev šefa prosvete g. prof. Fr. Vadnjala. Toda gospodom pri demokratski stranki ni prišlo niti na misel, da bi poverili to mesto prejšnjemu šefu prosvete g. dr. St. Bevku, za katerega so imeli toliko hvale, temveč so si izbrali za to mesto svojega najhujšega eksponenta, predsednika Sokola I, znanega demokratskega fanatika dr. Pestotnika, ki niti ni državni nameščenec. G. dr. Bevka so raje pustili še na bolezenskem dopustu, ker se jim ni zdel dovolj »demokratski« za njih početje in ker bi se gotovo uprl orgijam gospodov iz demokratske stranke in Učiteljske tiskarne. Znano je, da so se k prosvetni upravi takoj vrnili vsi tisti eksponenti demokratskega UJU, ki so pod ministrovanjem g. dr. Korošca hoteli sabotirati delo pri prosvetnem oddelku.

Orgije se začenjajo.

Komaj je bilo razglašeno, da bo PP vlada vodila volitve v naši državi, so se spravili Pribičevićevi priganjači nad naše značajno učiteljstvo. Kar čez noč so bili odstavljeni vsi višji okrajni šolski nadzorniki brez razlike strankarske pripadnosti in na njih mesta postavljeni najbolj zagrizeni eksponenti Samostojne demokratske stranke. Niso se ozirali na zakon, ne na službeno dobo, glavni in prvi razlog pri nastavitvah je bil: da si le pristaš demokratske stranke. Tako je mislil dr. Žerjav, da bo dobil za volitve med učiteljstvom toliko priganjačev, da bo po njih dobila demokratska stranka vsaj osem do deset mandatov. Pa kakor vsako nasilje rodi odpor, se je zgodilo tudi tukaj. Celo prestolica Slovenije je jasno govorila in izpovedala: le ti nam za poslance ne bodo!

Strankarsko nameščenje in premeščenje učiteljstva.

Ko so bili nadzorniki odstavljeni, se je besnost in zloba demokratske stranke spravila na ostalo učiteljstvo. Prvi, katerega je morala zadeti roka »pravice«, je bil seveda predsednik Slomškove zveze tov. Iv. Štrukelj. Začela se je ogabna gonja proti njemu, vzeli so mu def. mesto upravitelja na Viču, prestavili so ga kot v zasmeh najprvo na Krtino, čez nekaj časa od tu v Ljubljano na III. mestno šolo, od tu čez dober mesec pa v šolo prisilne delavnice. Tako tava mož, ki je posvetil vse svoje moči vzgoji mladine, oče 7 nepreskrbljenih otrok, katerega sin je žrtvoval svoje maldo življenje za Jugoslavijo na Koroškem, danes kot preganjana žival sem in tja ter danes ne ve, kako bo z njim jutri. To je srčna omika in srčna kultura vzgojiteljev!

Za njim so prišli na vrsto drugi člani Slomškove zveze. Odstavili in vpokojili so oba višja šol. nadzornika Novaka in Lužarja, kateri nima niti za pokoj dovolj službenih let. Prestavili so nadzornika Grada, očeta obilne družine, iz Novega mesta k Salezijancem v Ljubljano. Kje bo pač dobil stanovanje v tej krizi za vse svoje, od katerih sta mu žena in hči nevarno zbolela. In kaj je zakrivil naš najboljši mladinski pisatelj s 30 služb. leti Slapšak, da so mu v zadnjih službenih letih odvzeli upraviteljsko mesto v Mostah in ga postavili za učitelja na manjšinsko šolo v Ljubljani? Vodstvo šole v Mostah so pa poverili mladeniču s 13 služb. leti Stojkoviču, kojega edino dosedanje pedagogično delo je, da je dal pred kratkim odstraniti iz veže sliko Srca Jezusovega, kateremu je bila šola posvečena. — Bolehnega Drago Restoharja, nadučitelja v Cerkljah pri Krškem, so pognali gori v hribe k Sv. Juriju pod Kumom. Res blaga, usmiljena srca! — In Wagnerja je tudi treba kaznovati! Marš v Mokronog z njim, da bo lahko prišel na njegovo mesto v Mostah tov. Rape s tremi služb. leti. — V Kropi so pa sploh napravili nekako »poboljševalnico« za take elemente, ki se nečejo brezpogojno ukloniti terorizmu. Tja so morali: Pleničar, Rupret, Grundner, gdč. Žirovnikova. Najbrž bodo še koga tja poslali; gotovo nameravajo tam napraviti celo univerzo. Zdi se nam namreč skoro nemogoče, da bi v normalnih razmerah bilo potrebno v Kropi toliko učnih moči. — Dalje so prestavili definitivno imenovane šolske voditelje Štreklja na Vrhniki, Vidra v Tržiču, Silvestra v Boh. Bistrici ter jih degradirali za navadne učitelje na istih šolah. To je ugled!

Prestavili so tudi stalno nameščene učitelje: Štefana Firma iz Hoč v Olimlje, Pfeifer Ano iz Ljubljane na Vič, Kaligar Emilijo iz Ljubljane na Vič, Mihelič Ivano iz Št. Vida v Polhov gradec, Smolika Ruperta iz Starega trga na enorazrednico k Sv. Lenartu nad Škofjo Loko, Trampuž Lucijo iz Ljubljane na Dobrovo, Rusjana Ambrozija iz Doba pri Kamniku v Svetahovce v Prekmurje, Firm Ireno iz Hoč v Olimlje, Petic Ignacija iz Tržišča pri Mokronogu k Sv. Lenartu n. Laškim, Setje-Sedej Jeleno iz Tržišča k Sv. Lenartu, Jager Ivo iz Zagorja na enorazrednico v Furje, Hauptman Marijo iz Zagorja na enorazrednico pri Sv. Miklavžu nad Laškim, Ramnicher Heleno iz Studencev v Stoprce, Grada Borisa iz Dobrniča na enorazrednico v Gaberje, Vrbinca Josipa iz Toplic pri Novem mestu na enorazrednico v Laze, Jalen Terezijo iz Koroške Bele v Gorje, Strus Ivanko iz Žirov v Banja loko pri Kočevju, Klinar Reziko iz Koroške Bele v Čeplje pri Črnomlju in tako dalje. In to vse sredi leta, ko je največ šolskega pouka. To je res silno modra, preudarna in vsega občudovanja vredna skrb za šolstvo in izobrazbo našega naroda! To so ljubitelji šole, demokratskega napredka in razširjevalci kulture in omike!

Vsi tukaj navedeni imajo po več službenih let in so na njih mesta povečini prišle mlajše moči.

Nasilno suspendiranje.

Toda pri prosvetni upravi se niso zadovoljili samo s prestavami, temveč so začeli tudi z drakonskimi kaznimi za vse tiste, ki ne bi takoj slušali njih odredb in ukazov. Vsem je znan slučaj Vončina Dragotina, učitelja v Papežih pri Kočevju. Temu so kratkim potom odpovedali službo, ga čez noč pognali na cesto in mu je izdalo kočevsko okrajno glavarstvo odlok, s katerim ga kot »nadležnega tujca« izganja iz naše države, dasi je jugoslovanski državljan in je le na Primskovem rojen.

Kot druga žrtev odslovitve iz državne službe je bil učitelj Jevnikar. Kot namestnik poslanskega kandidata za okraj Litija je bil že dolgo časa trn v peti vsem demokratskim mogotcem v litijskem okraju. In šli so ter so izposlovali njegovo premestitev v Polhov gradec. Učitelj Jevnikar se je proti nezakoniti premestitvi pritožil in ni v roku petih dni nastopil službe, ker ima pritožba odložilno moč ter dasi zapade ostavka na službo šele po 10 dneh. Niso se gospodje ozirali na to, temveč so ga kratkomalo suspendirali.

Vse te premestitve in odstavitve so se izvršile na podlagi dobro sestavljenega načrta, ki ga je izdala znana klika izmed odbora poverjeništva UJU. Glavno besedo je imel seveda Luka Jelenc, predsednik poverjeništva UJU Ljubljana, član izvrševalnega odbora Sam. demokratske stranke za ljubljansko oblast.

Delitev prosvetne uprave.

Komu ni znano, koliko so pisali demokratski listi, med njimi posebno »Učiteljski Tovariš« zoper delitev prosvetne uprave in nje dodelitev velikim županom. Vedno in vedno so povdarjali, da mora ostati šola prosta vsakega političnega vpliva. In kaj so storili v dejanju? Komaj so prišli do vlade, prva njih naloga je bila: prosveto pod velikega župana, da bomo lažje komandirali. Kaj jim je bilo mar šolstvo, stanovska zavednost, sklepi UJU? Vse to so zatajili in sami zahtevali pri izvrševalnem odboru demokratske stranke, da se postavi šolstvo pod komando velikih županov. Gospod Luka, saj ste član izvrševalnega odbora demokratske stranke, zakaj pa niste protestirali? Zakaj pa niste izvajali konsekvenc, ko se je o tem sklepalo? Vemo, prav gotovo zato ne, ker ste se strinjali z vsem, ker ste vi v prvi vrsti politik in potem šele šolnik. In tak človek je voditelj s t a n o v s k e o r g a n i z a c i j e! Žalostno!

Popolna anarhija v šolstvu.

Vse nasilne premestitve se vrše seveda po čl. 71. urad. zak., zoper katerega so gospodje pri UJU prej v teoriji tako divjali. Pri tem tudi ne gledajo, ali je to v korist šolstva ali ne. Glavno je, da spravijo svoje miljence na najboljša mesta, vse drugo je postranska stvar. Le tako je mogoče, da je na nekaterih šolah preveč učnih moči, drugod jih pa manika. Čujte in strmite: Nekje v bližini Ljubljane je nastavljena učiteljica, ki poučuje v svojem razredu beri in reci: dva otroka, nekje v bližini Ljubljane je nastavljen zopet učitelj, katerega edina naloga je, da nadomestuje učne osebe, ki bi slučajno zbolele. Na neki ljubljanski šoli poučuje učitelj, ki ima pri prosvetni upravi mnogo besede ter odločuje precej pri prestavah in ki je nekoč moledoval za sprejem v katoliške gospodarske organizacije. Ta mož poučuje tedensko po 6 ur. Specialnih (strokovnih) učiteljev oz. učiteljic kar mrgoli v Ljubljani in neposredni okolici, skoro bo za vsak predmet že strokovni učitelj. Po deželi se pa mučijo bolehne učiteljice s 70 do 100 otroci, a jim prosvetna uprava ne pošlje učiteljstva, da bi jih razbremenilo.

Značilno je tudi, kako in kakšne dekrete izdajajo gospodje pri ljubljanski prosvetni upravi. Za učiteljstvo, ki bi moralo biti samo s kraljevimi ukazi imenovano, izstavljajo kar sami premestitvene ukaze, v katere pripišejo pripombo s »p o z n e j š i m k r a l j e v i m u k a z o m«!... Komentar nepotreben.

Odredb, predpisov, opominov in poučnih navodil pa kar mrgoli iz prosvetne uprave na podrejene organe, predvsem na šolska upraviteljstva. Refren vseh teh »fermanov« je nacionalna ideja, verska strpnost, izvenšolsko delo učiteljstva in ne vem kakšnih fraz še vse polno. Strašno morajo imeti ti gospodje učiteljstvo za neumno, da ga pitajo s takimi puhlimi besedami, ki nič ne povedo. Saj imamo nacionalno državo, ki se imenuje kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, torej treh narodov, celo ustava govori o treh bratskih narodih. Kaj hočete še več?! In verska strpnost? Pri nas v Sloveniji je pač ogromna večina pripadnikov rim. kat. veroizpovedi, pripadnikom drugih veroizpovedi se pri nas še nikdar las ni skrivil, ker je pač naše ljudstvo tako globoko verno in tako silno izobraženo, da ne krati nikomur svojega prepričanja, ne pusti si ga pa tudi ne odvzeti od nikogar. Ne vemo, zakaj torej upijete: verska strpnost, mogoče pa želite s tem, nas se odtegne ljudstvo svoji veri?

Slovensko ljudstvo na strani preganjanega učiteljstva.

Kakor vedno, je tudi naše ljudstvo pokazalo, da sočustvuje s trpečimi in da ljubi svoje učiteljstvo. Povsod kjer so pregnali učiteljstvo, je ljudstvo proti tem početjem protestiralo in v enem kraju uvedlo celo protestno stavko. Tako se zopet udejstvuje čut našega ljudstva do bližnjega in jasno dokazuje, da je naše ljudstvo z našim učiteljstvom. Obenem je pa tudi dokazalo, da so se vsa natolcevanja lažidemokratske klike, ki v svojih časopisih dan za dnevom piše, da je naš narod proti šoli in učiteljstvu, razblinila v nič.

Vpliv pov. UJU Ljubljana pri prosvetni upravi.

Čeravno se »Učiteljski Tovariš« zlasti v zadnjih številkah z vso vehemenco otepa očitka, da sodeluje pov. UJU pri sedanjih nastavitvah oz. premestitvah, je več kot gotovo, da imajo prvo besedo pri tem gospodje iz Učiteljske tiskarne. Kdor ve, kateri gospodje so v službovanju pri prosv. oddelku in kateri gospodje največ hodijo dajati navodila prosv. šefu, mora izprevideti, da vse to dela klika Jelenc, Juvanc, Blagajne, dr. Rape et consortes. Seveda se zavedajo ti gospodje, da učiteljstvo neče več slepo drveti za njihovimi metodami, vsled česar jim hočejo z dolgoveznimi, jokavimi članki nasuti peska v oči. Toda vemo, da se tudi to ne bo moglo dolgo časa držati. Prej ali slej bo učiteljstvo izpregledalo in pognalo take vrste ljudi iz svoje organizacije ter napravilo r e s s a m o s t a n o v s k o organizacijo. In ta čas ni več daleč. Sledovi in obris so tu! Učiteljstvo, ki je v veliki večini res nadahnjeno z demokratskim duhom, že obrača hrbet tem ljudem.

Uradniki po volitvah.

Vladinovsko časopisje ne more dovolj prehvaliti »gospodarskega« programa takozvanega narodnega bloka. Vsak dan servira čitateljem v eni ali drugi obliki obsežni »gospodarski«, »socialni« in »upravni« delovni načrt PP vlade. Gospoda Pašić in Pribičević, ki sta imela dozdaj izredno malo smisla za gospodarske, socialne in upravne probleme naše države, hočeta sedaj napeti vse sile, da spremenita Jugoslavijo v pravcati raj na zemlji. Če smemo verjeti njunim glasilom, se hoče vlada »ozreti na gospodarsko stvarnost, na naše resnične težave, na zlo v prometu, v državni upravi, na nepopolne socialne zakone, na uradništvo, na invalide, na smotreno davčno in finančno zakonodajo, skratka na vse, kar tare jugoslovanskega državljana in kar mu pripomore do boljšega življenja.« Tako vsaj zagotavlja neki ljubljanski dnevnik, ki vsako popoldne caplja za »Jutrom«.

Toda »Jutro« samo misli popolnoma drugače. Ti gospodje dobro vedo, da je ves njihov »gospodarski in socialni program« PP bloka zgolj političen trik. Posebno velja to za uradništvo, kateremu PP režim sploh ni bil nikoli naklonjen, ker stoje vlastodržci v Srbiji od nekdaj na stališču, da je socialna beda najboljše sredstvo za to, da se človek sistemu popolnoma pokori, in ker v uradniku ne gledajo objektivnega izvrševalca zakonov, ampak vedno menjajočega se brezpogojnega slugo sistema. Pri »Jutru« so popolnoma točno informirani, da PP vlada tudi topot za izboljšanje moralnega in materialnega položaja državnih uslužbencev ne bo ganila niti mezinca. Da ne bi bilo uradništvo zaradi tega preveč razočarano, ga začenja organ gospoda ministra za šume in rude na to primerno pripravljati.

»Izgleda«, tako zatrjuje »Jutro« dne 24. februarja t. l., »da dobiva činovniško vprašanje v Beogradu težavnejše oblike.« Mesto končne stalnosti, sigurnega kruha in preskrbe novih inteligentnih moči s stalno službo, napoveduje novo redukcijo, ker je bila ona leta 1923. prepovršna in nezadostna! Torej imamo po novem »socialnem« programu PP režima v kratkem času pričakovati novih odpustov iz službe, nove razvrstitve in novih premetavanj ter socialnega gorja, ki je s tem nujno v zvezi. Tisto uradništvo, ki ga redukcija ne bo zadela, pa nima zato pričakovati nobenega izboljšanja svojega položaja v gmotnem oziru, kajti organ gospoda ministra za šume in rude pravi, da je »materialni del uradniškega vprašanja v Belgradu sploh izgubil na aktualnosti!« Uradništva je preveč, prosilcev je cela masa, »vsaka stranka v Srbiji gleda, da skrbi pred vsem za ono uslužbenstvo, ki služi tudi njej, v ostalem pa se krepko pojavlja tudi v tej stroki odločitev po gospodarskem principu povpraševanja in ponudbe.«

Iz nadaljnjih izvajanj »Jutra« je takoj razvidno, »kam pes taco moli«. Samostojno-demokratsko glasilo zato tako črno slika razpoloženje belgrajskih vladnih krogov napram uradniškemu vprašanju, da bi s tem prikrilo lastno nemoralno stališče, ki ga misli zavzeti v tem oziru. Državni uradniki so, tako trdi organ gospoda ministra za šume in rude, pri zadnjih volitvah »skoraj na celi liniji stopili v borbo z državno mislijo (!!) in se udinjali bodisi Radiću bodisi klerikalcem ali raznim malkontentom«. Demokrati pa smo, pravi »Jutro«, uradnikom rekli, da bomo skrbeli zanje le, če bodo nas volili. Ker pa tega niso storili, »je bil odnešen nov kamen iz zgradbe državnega nameščenstva. Stranke, ki so bile edine sposobne pristopiti rešitvi celega uradniškega problema (!), so vsled nepojmljivega držanja največjega dela prečanskega uslužbenstva naravnost briskirane in odbite od njega in vsled tega avtomatski primorane **skrbeti mesto za vse, vsaj za svoje somišljenike!**«

Tukaj so se razkrili gospodje samostojni demokrati v vsej svoji nagoti. Pred volitvami so kar celo knjižico spisali, v kateri so razkrivali svoje gorko srce za uradništvo, zdaj pa že kažejo svoje rožičke. Ker so se državni uslužbenci poslužili svoje zakonite državljanske svobode, da volijo po svojem prepričanju, ker niso vsi hoteli gaziti zakona in pomagati sistemu potvoriti izraz svobodne ljudske volje, ker se z eno besedo niso en bloc dali izrabiti za nasilstva in sleparije, zato denuncira zdaj organ gospoda ministra za šume in rude največji del prečanskega državnega uradništva kot protidržaven element! To je maščevanje zato, ker ni bil v Ljubljani izvoljen kandidat samostojnih demokratov. To jih namreč grozno peče. Ti ljudje, ki imajo svojega človeka v vladi, zato brezstidno proglašajo, da ni dolžnost ministru skrbeti za vse, ampak samo za svoje somišljenike. Državne službe ne dobiš zato, ker si usposobljen, ker si napravil potrebne izpite, ker si moralno brez hibe, ker imaš vse zakonite pogoje, ampak le tedaj in zato jo dobiš, ker si somišljenik vladajoče stranke, oziroma če imaš, kakor pravi »Jutro«, v istem članku potrebne »sorodstvene ali drugačne zveze«. In čisto odkrito se nam oznanja kot princip, da država, oziroma pri državnem krmilu sedeči možje, nimajo skrbeti za vse državljane, ampak samo za one, ki so njihovi pristaši. In to načelo, po katerem imajo dolžnosti do države vsi, pravice pa samo nekateri, zastopa stranka, ki si prisvaja patent na demokratičnega duha, na napredek in svobodno misel!

Stotisoči državnih uslužbencev pa zdaj vedo, kaj in koliko imajo pričakovati od »gospodarskosocialnega« programa sedanje vlade. Enake »gospodarske« in »socialne dobrote« pa imajo od tega režima pričakovati tudi vsi ostali stanovi.

Seja opozicionalnih voditeljev.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Današnje seje voditeljev bloka narodnega sporazuma in prave demokracije so se udeležili dr. Korošec, Ljuba Davidović, dr. Voja Marinković, dr. Polič, Nastas Petrović, dr. Hrasnica in Pavle Radić. Danes voditelji še niso napravili nobenih definitivnih sklepov, razpravljali so pa o važnih in dalekosežnih vprašanjih, ki se tičejo notranje politike in parlamentarnega položaja. Poleg vprašanja abstinence so pretresali važna druga vprašanja programatične in taktične narave. Seje se bodo nadaljevale, sklepi pa bodo predloženi posameznim klubom, ki se bodo v to svrho sestali v Belgradu še pred sestankom narodne skupščine.

LAŽNIVO ČASOPISJE BLAMIRANO.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Razpravam voditeljev opozicije se splošno pripisuje največja važnost, ker ni nobenega dvoma, da od njihovih sklepov zelo zavisi nadaljni razvoj notranje krize. Naivno zatrjevanje, kako čvrst je položaj Narodnega bloka, kar dan za dnem premlevajo Pribičevićevi časopisi, ne more na tem ničesar spremeniti, kajti dejstvo je, da so ravno med radikali politiki, ki se hočejo za vsako ceno rešiti nasilnih korifej in so v tem oziru tudi že dali prve in pomembne znake. Samostojni demokrati skušajo to preprečiti z raznimi intrigami, ki pa se vsakokrat v kratkem pokažejo kot laži. Zadnje dni je bil njihov glavni šlager »nezadovoljstvo« dr. Voje Marinkovića in so na podlagi teh vesti skovali senzacijo, da bo demokratski (Davidovićev) klub v kratkem razpadel na več delov. Ne samo da je dr. Voja Marinković odločno odbil te intrige, marveč se tudi osebno najbolj živahno udeležuje sestankov opozicije in je brez dvoma eden največjih nasprotnikov teroristične klike policajdemokratov. Slično je tudi z drugimi vestmi, ki jih prinašajo o opoziciji navedeni listi.

Absolutizem v radikalni stranki.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) V radikalnih krogih vlada v splošnem še popolna desorientacija o načinu taktike in o nastopih radikalnega kluba. Poslanci se medseboj samo neobvezno razgovarjajo. Vsi prečanski radikali soglašajo v tem, da je treba Pribičevića prepustiti njegovi usodi in so na samostojne demokrate ogorčeni radi terorja, ki sta ga Pribičević in Wilder izvajala ne samo nad strankami opozicije, marveč tudi nad radikali. Na jasnem so si, da je vsako nadaljevanje sodelovanja z njimi izključeno in škodljivo, nimajo pa še jasnega pogleda na splošen razvoj položaja. To je tudi razumljivo, ker so v teh vprašanjih popolnoma navezani na odločitve Pašića. Pašić pa dosedaj še ni stopil v stik s širšimi krogi svoje stranke, marveč se samo vsak dan posvetuje z Ljubo Jovanovićem.

RESOLUCIJE HZ.

Zagreb, 24. febr. (Izv.) Današnji »Hrvat« prinaša resolucije, katere so bile sprejete na včerajšnji seji HZ. Prva resolucija označuje rtzmerje med HZ in HRSS, druga vsebuje protest proti nasilju nad ljudstvom, katerega izvajajo nekatere oblasti tudi po končanih volitvah, tretja protestira proti kršnju poslanske imunitete, četrta pa se obrača proti preganjanju tiska.

Prva resolucija ugotavlja, da se je zbliževanje med HZ in HRSS izpopolnjevalo od volitv do volitev, posebno pa še po končanih volitvah l. 1923, ko je 23. novembra 1924 HZ sprejela v program svoje stranke republikansko načelo. Volitve 8. februarja pa so HZ in HRSS zbližale popolnoma. Da je HZ obdržala svojo posebno organizacijo, ne leži vzrok v državnopravnih in narodnih vprašanjih, katera zavzemajo sedaj prvo mesto, temveč so razlogi predvsem socialnopolitični. HZ združuje gotove sloje hrvatskega naroda, kateri so organizirani posebej, da tem lažje vodijo skrb za svoje interese, ki pa morajo biti vedno tudi v skladu z interesi celokupnega naroda. HZ bo zato svojo organizacijo obdržala, ostala bo pa vedno v enotni vrsti s celokupnim hrvatskim narodom, dokler si ta ne izvojuje svojih življenjskih pravic, slonečih na načelih napredka, socialne pravičnosti in prave demokracije.

ZASLIŠEVANJE RADIĆA KONČANO.

Zagreb, 23. febr. (Izv.) Ker je zaslišavanje g. Radića končano, se je danes predpoldne začelo zaslišavanje prič. V začetku marca bodo zaslišani tudi dopisniki zagrebških listov radi Radićevega govora na velikem zborovanju hrvatskih kmetov. — Danes zjutraj je obiskal v zaporu g. Radića dr. Trumbić.

HIŠNE PREISKAVE PRI KOMUNISTIH.

Zagreb, 23. febr. (Izv.) V zvezi z odkritji »Rdeče pomoči« v Belgradu je danes zagrebška policija izvršila na stanovanjih komunistov 36 hišnih preiskav.

Italija.

PROGRAMATIČNA POSLANICA FAŠIZMU.

Rim, 24. febr. Generalni tajnik Farinacci je izdal na fašiste cele Italije programatično poslanico. Uvodoma naglaša, da se je znal Mussolini osvoboditi vseh izsiljevalcev in lažiprijateljev. Bitka je dobljena, sedaj je treba dobiti še vojno. Ta zmaga pa ne pomenja kratke dobe nasilja marveč uveljavljenje tistih novih zakonov in ustanov, ki jih zahteva novi italijanski duh. Da bo fašizem vedno ostal trdna opora vlade, mu je potrebna predvsem zelo stroga disciplina. Njegovi stebri so: milica, sindikalizem, občinske in pokrajinske uprave in mladinske organizacije. Izven fašistovskih vrst so samo še sovražniki fašizma in naroda.

VLADA PRIPRAVLJA VOLITVE.

Rim, 24. febr. Kljub vsem trditvam vladnih krogov, da volitev ni še pričakovati, se doznava, da je vlada pospešila tehnične priprave za volitve.

PROTEST INOZEMSKIH ČASNIKARJEV.

Rim, 24. febr. Organizacija inozemskih časnikarjev je na svojem izrednem občnem zboru skrejela sklep, v katerem protestira proti fašistovskim napadom na nekatere zunanje poročevalce, zahteva pravico, da smejo le-ti zbirati informacije iz vseh virov, ne da bi jih kdo sumničil. Ako bi se sedanji pritisk na zunanje časnikarje nadaljeval, se bo organizacija obrnila na sorodne organizacije v svrho skupne akcije.

PREDSEDNIK EBERT OPERIRAN.

Berlin, 24. febr. (Izvirno) Predsednik nemške republike Ebert je obolel na vnetju slepiča. Danes ga je operiral prof. dr. Bier. Operacija je potekla ugodno.

IZPRAZNITEV KÖLNSKE CONE V 6 MESECIH.

Pariz, 24. febr. (Izv.) Bruseljski dopisnik »Tempsa« poroča, da bo kölnska cona izpraznjena v 6—8 mesecih. Ta doba bo zadostovala, da Nemčija dokaže, da je izpolnila svoje obveznosti glede razorožitve.

BRANTING UMRL.

Stockholm, 24. febr. (Izv.) Švedski ministrski predsednik Branting je danes umrl.

ČIČERIN OBISČE POLJSKO.

Varšava, 24. febr. (Izv.). Poljski listi poročajo, da obišče Čičerin v kratkem poljskega ministra za zunanje zadeve Skrzynskega. Gre za sklep trgovske pogodbe med Rusijo in Poljsko.

RUSKI PREDVOJNI DOLGOVI.

Moskva, 24. febr. (Izv.) Krasin je izjavil zastopniku ruske brzojavne agenture, da bo takoj po svojem povratku v Pariz ž da bo takoj po svojem povratku v Pariz stopil v stik s francoskimi finančniki, da uredi z njimi vprašanje ruskih predvojnih dolgov. Rusija je pripravljena plačati le del predvojnega dolga, a še tega samo pod pogojem, da dobi veliko inozemsko posojilo.

NAJVEČJI ZRAKOPLOV.

Stuttgart, 24. febr. (Izv.) Velika ameriška družba za zgradbo zrakoplovov »Goodyear-Zeppelin-Corporation« je naročila inženerju dr. Arnsteinu, ki je napravil načrte za »ZR III«, da izdela načrt za še enkrat večji zrakoplov Zeppelinovega tipa. Novi zrakoplov bi imel 5 milijonov kubičnih čevljev plina in 4000 konjskih sil močne motorje.

PREKO AFRIKE V AVTOMOBILU.

Pariz, 24. febr. (Izv.) Francoska avtomobilska misija je prispela v Massavo. Prevozila je 6000 km od zapada na vzhod Afrike.

UPOKOJEN ZARADI NASTOPA PROTI KOMUNISTOM.

Praga, 24. febr. (Izv.) Policijski ravnatelj v Pragi je nastopil trimesečni dopust, s katerega se več ne vrne. Upokojen bo zaradi preostrega nastopa proti komunistom ob priliki zadnjih komunističnih demonstracij.

SJAJNA ŽETEV HMELJA.

Praga, 24. febr. (Izv.) Hmeljska letina l. 1924. je bila v Žatcu najboljša, kar jih pomnijo.

Pesto Otnić.

Frči, frči, frči - - -.

V Ljubljani imam strica, na Gorenjskem pa teto. Stric je uradnik v prvi kategoriji in ima pridno ženo in zaenkrat pet otrok. Teta pa ni v nobeni kategoriji, tudi moža nima več, ima pa grunt in tri otroke: Janez, ki je že odslužil Macedonijo, bo imel doma, se bo čez par let oženil, čez par let zato, ker ima nevesto, kakor se sam hvali, staro komaj šestnajst let, v resnici jih ima osemnajst. Janez dobro gospodari, vsi ga imajo radi — pri Orlih je predsednik —, duhovit je in včasih tako pove, da bi jo kar »v rom dejal«.

Pred kratkim je prinesel koline v Ljubljano. Ker je imel opravkov za dva dni, je prenočil pri meni. Da se ne bi zvečer lovila, sem bil tudi jaz povabljen na koline, jaz, ki sem sam in se potepam po gostilnah za hrano. V resnici je izval moje povabilo zato, da je napravil otrokom veselje. Iz primorane varčnosti bi prav gotovo lastna mati opehtinila otroke za vesel večer in bi s kolinami izboljšavala hrano cel teden. On pa je hotel, da bodo njegovi bratranci in sestrične, ki morajo druge večere navadno opraviti samo s kavo, močnikom ali kašo, vsaj en večer v letu siti, do sita siti klobas in pečenke. Dobro jo je pogodil; teta v pričo gostov ni upala varčevati, in otroci so postali razigrane volje.

Stric je moral na neko sejo — s sejami Bog Ljubljančane vica že v življenju — in se je za kako uro opravičil, češ, da ne bo šel seje nadaljevat k cvičku in da bomo potem mi šli nekam na en četrt. Morala sva ga čakati.

Otroci, veseli in zadovoljni, so začeli priganjati k igri »frči, frči«. Branila sva se, da ne znava, pa so nama razložili, da bomo vsi s kazalci potrkavali ob rob mize, Marinka pa bo venomer ponavljala: »frči, frči, frči — — —«. Vmes bo imenovala vse različne stvari. Pri takih, ki res frče, mora vsak dvigniti desnico, pri takih, ki pa ne frče, pa ne. Kdor se bo zmotil bo oddal zastavek, do treh. Nazadnje bo sodba, sodnik pa tisti, ki se bo samo dvakrat zmotil. Da jim ne pokaziva veselja, sva prisedla v njih krog.

Pet parov kazalcev — mala dva sta še premajhna — je vneto drobilo: »Tika toka, tika toka — — —«. Marinka: »Frči, frči, frči — — — miza«. Nihče se ni zmotil. In spet »Tika toka, tika toka, tika toka — —, in »frči, frči, frči — — — golob«. Kakor bi odrezal, je utihnil tika toka; vsi smo dvignili desnice. Znova smo povzeli tika toka in Marinka: »Frči, frči, frči — — — učiteljica«. Zmotil sem se in dvignil roko. Mali so z veselo škodoželjnostjo zahtevali zastavek, jaz pa sem se izgovarjal, da včisih tudi kakšna učiteljica frči. Janez je pa ugotovil, da sedaj vse frče. Ugovarjajoč, da se norčujeva iz žensk, mi je zaenkrat odpustila, ter zopet začela ponavljati »frči«, mi pa »tika toka«. »Frči, — — —, učitelj«. Janez je samozavestno dvignil roko in nastal je nov halo, ker nikakor ni hotel oddati ničesar v zastav in je celo zahteval, da se mi drugi podvržemo kazni, češ, da sedaj učitelji po volji višjih, včasih tudi samo na željo komijev, frče vsenavskrižem.

Ugotovili smo, seveda ne brez prerekanja, da frči tudi papa, ker je državni uradnik, da frči mama, ker je njegova žena, da frče vsi otroci in vsa oprava, da frčim tudi jaz, državni nastavljenec, da pa Janez, ki je na gruntu doma, ne frči, bo pa kmalu, če bodo dolgo imeli besedo taki tiči, kakor jo imajo sedaj.

Frči, frči, frči, frči, frči, frči, — — —. Nastal je tak dirndaj, da je Marinka le z največjo težavo spravila igro zopet v tek. Mi tikatokamo ona pa ponavlja: »Frči, frči, frči — — — žerjav«. Kakor na višje povelje se je dvignilo kar deset rok.

Frči — — —, frči — — —, frči — — —

Moj stric je napreden, pa je zadnjič nenapredno volil. Zaupal nama je to skrivnost, ko smo se o polnoči pred Prešernom razšli.

V nedeljo ob štirih popoldne

TELOVADNA AKADEMIJA

Orla Krakovo-Trnovo v Ljud. domu!

Politične vesti.

+ **Lažnivci, ki so sami sebe razkrinkali.** »Jutro« piše te dni jako veliko o konkordatu, ki ga namerava baje PP vlada končno skleniti s Sveto stolico. Pri tej priliki izjavlja »Jutro«, da vlada zlasti vztraja na zahtevi, da se katoliška cerkev v Jugoslaviji »depolitizira«, ali boljše rečeno, da bi katoliška duhovščina ne smela kakor vsak drug državljan posegati v politično življenje v državi. Na največje začudenje »Jutrovih« vernih bravcev pa »Jutro« zdaj trdi, da Sveta stolica ni nič kaj pripravljena tej pobožni želji gospodov režimovcev ugoditi. O čudo! Med volivnim bojem pa je »Jutro« pisalo, da je g. državni tajnik kardinal Gasparri naši vladi izjavil, da obsoja katoliško duhovščino v Jugoslaviji, da se popolnoma strinja s tozadevnim stališčem gospoda dr. Žerjava in da bo ljubljanskega g. knezoškofa dal internirati v nekem laškem samostanu! Tudi »Osservatore Romano« da je obsodil politično udejstvovanje katoliške duhovščine v Sloveniji. Mi smo seveda takrat vedeli in tudi povedali, da so to abotne izmišljotine in volivni manevri tajništva SDS v Ljubljani, toda »Jutrovi« bravci so svojemu listu kljub temu trdno verjeli. »Jutrovci« so celo dan pred volitvami dali nabiti v Delniški tiskarni natisnjene lepake, v katerih so slovenskim katoličanom naznanili, da je papež zapovedal dr. Korošcu in vsem duhovnikom-kandidatom sploh, da se kandidaturi odpovejo. Zdaj pa »Jutro« samo sebe demantira in si daje izpričevalo, da se je nesramno lagalo. Ti politiki nimajo niti toliko čuta dostojnosti v sebi, da bi svoje lažnivosti vsaj sami ne razkrinkali, ker mislijo, da je tudi ostala javnost tako malo občutljiva glede na resnico kakor so oni. Vendar se pa hudo motijo, kajti tudi iz naprednih krogov se čuje zelo ostra kritika in moralno ogorčenje nad brezvestnimi metodami, ki se jih poslužujejo samostojni demokratje. Kar pa se Svete stolice tiče, so samostojni demokrati lahko prepričani, da ne bo z našo državo sklepala konkordata drugače kakor na načelih, na katerih jih sklepa tudi z drugimi državami, da bodo torej neskromne želje policajdemokratov ostale na vekov veke neizpolnjene.

+ **»Jutro« in uradniki.** »Jutro« je kazalo državnim nameščencem pred volitvami silno prijazno lice. Ko pa volitve v Ljubljani in v Mariboru niso izpadle prav po »Jutrovih« željah in pričakovanjih, je začelo iskati krivce zlasti za svoj nepričakovani poraz v Ljubljani. Po izreku »kdor išče, najde« je tudi »Jutro« iztaknilo krivce svoje ljubljanske volivne smole in sicer v ubogih uradnikih. Tem je naslikalo njihovo bodočnost v najtemnejših barvah, medel žarek upanja na boljšo bodočnost pa je spustilo na svoje strankarske pristaše. Tem še milostno dovoljuje vsak dan po dva krompirja v oblicah, vsem drugim pa še oblic ne, razun —? Da, razun če pristopijo k demokratski stranki in slovesno prisežejo svojo zvestobo dr. Žerjavu. Ko smo »Jutrov« včerajšnji uvodnik prebrali, smo se nehote spomnili Špartancev. Tudi ti so se delili na vladajoče aristokrate in na zasužnjene helote. Špartanski aristokrati pa so bili saj toliko kavalirji, da od svojih zasužnjenih in potlačenih helotov niso zahtevali niti davka niit vojaške službe. Kakor so rekli »država smo mi in samo mi in nihče drugi«, so rekli tudi, da nosijo tudi vsa državna bremena sami in so jih tudi nosili. Naši demokratje stoje glede kavalirstva daleč za starimi Špartanci, kajti če bi bili kavalirji, bi tudi oni rekli, če so že oni in samo oni »država«, da bodo tudi samo oni vse davke plačevali, denar »defetističnih« in »protidržavnih« elementov pa bi zaničevali. Po demokratskih pojmih mora biti naša država zelo čudna država, če jo vzdržujejo »državotvorci« tudi s protidržavnim denarjem. Toda — non olet!

Ali hočejo občine že podržaviti? — Neko županstvo, ki ne želi biti imenovano, nam piše: Prejeli smo ukaz »sreskega« poglavarja, da moramo takoj nabaviti nov uradni pečat — z državnim grbom z nadpisom: Kraljevina Srba, Hrvata in Slovenaca, in z napisom imena občine ali Županstva. Nalog za nabavo novih pečatov je izšel od velikega župana, a ukaz za to baje od samega ministra za notranje zadeve iz Belgrada. — Ali naj pomeni to, da smatrajo tam doli naše občine že za podržavljene? Mi smo namreč nasprotnega mnenja, da nam državne oblasti nimajo pravice ukazovati, kakšne uradne pečate da moramo imeti, najmanj pa, da spada v občinske pečate — državni grb. Spominjamo se celo, da v prejšnji državi ni bilo dovoljeno v občinskih pečatih imeti niti deželnih grbov poedinih kronovin, kaj šele državnega. Ustroj naših občin je še danes prav tak, kakršen je bil; za nje veljajo še vedno prav tisti zakoni in občinski redi, kakor so veljali v prejšnji državi. In prav tista samouprava, ali kakor se zove: avtonomija velja za naše občine še danes, kakor je veljala doslej, kolikor je našim občinam brez postavne podlage niso odščipnili. Zato naj puste občine v Sloveniji le pri miru. Sploh pa so naše občine čisto drugače ustrojene in imajo bistveno drugačen delokrog nego one v stari Srbiji. Kakor ni eno kopito prav za vsako nogo, tako tudi ne more biti prav za nas nekaj, kar je morda prav za one doli. Čemu se torej hoče šikanirati občine še s tem in jim napravljati nove nepotrebne stroške, ko imajo že drugih več nego preveč.

+ **Vladinovski nasveti.** Vladni listi so izbrali napram opoziciji novo taktiko. Prej so vedno pisali, da je celokupna opozicija defetistična, protidržavna, anacijonalna in veleizdajniška. Danes pa so te očitke vsaj deloma opustili in so se vrgli na novo polje, namreč na polje »pametnih« nasvetov. Vladno časopisje namreč svetuje »defetistični« itd. opoziciji, »naj gre v parlament, naj poizkusi uzakoniti dobre zakone in popraviti nedostatke našega kulturnega in gospodarskega življenja, naj pomaga državnim uradnikom in invalidom, opusti pa naj brezplodno »narodno sporazumevanje«. Žalibog da prihajajo slovenski vladinovci s svojimi »pametnimi nasveti nekoliko prepozno. Defetistična in protidržavna opozicija je že zdavnaj pred obelodanjenjem »pametnih« nasvetov šla v parlament in se tam s prav posebno pridnostjo potegovala za dobre zakone, za katere je izdelala tudi nekaj podrobnih načrtov, poizkušala je v odsekih in v plenumu parlamenta doseči to in ono za izboljšanje našega kulturnega in gospodarskega življenja, izdelala je tudi modern invalidski zakon in pri njenem delu so jo prav znatno podpirali oziroma se obračali nanjo za pomoč in podporo tudi ljubljanski trgovski krogi preko svoje zbornice, kar lahko potrdita tudi gg. dr. Windischer in dr. Mohorič, pa vse ni nič pomagalo in zaleglo, ker se »državotvorna« večina nikdar ni hotela niti najmanj ozirati na še tako opravičene želje in še tako utemeljene prošnje ali pritožbe »defetistične« opozicije. Ko je pa veleizdajalska opozicija uvidela, da so vse njene besede bob ob steno in vsi njeni napori za izboljšanje uprave zastonj, je spoznala, da za »odpravo nedostatkov našega gospodarskega in socialnega življenja« ni druge poti, kakor temeljita revizija centralistične vidovdanske ustave in preureditev države v avtonomistični (federalistični) smeri, ki bi omogočala vsaj razvitejšim državnim delom trohico napredka v gospodarskem in socialnem življenju in tako zakonodajo, ki bi vsaj trenotno zadoščala najbolj perečim gospodarskim potrebam. Pri »sporazumevanju«, čegar naravna posledica bi bil padec centralizma, ne gre torej za »pustolovske pakte oblastiželjnih in državniških položajev pohlepnih opozicijonalnih zapeljivcev« — tak naslov bi lahko dala opozicija, ko pride na vlado, sedanji vladni skupini —, ampak gre za jako bitne in nad vse važne osnovne izpremembe v ustavi, ki bodo uspešno delovanje za gospodarski in socialni napredek šele omogočale, dočim današnji centralizem že [illegible] kali duši vsak še tako skromen poskus izboljšanja. Državnopravni boj, ki ga bije opozicija proti centralistični ustavi, ni nobena zgolj teoretična ali akademska farsa, ampak je temelj vsega boja nele za naš gospodarski procvit, ampak za naš gospodarski kulturni in narodni obstanek. Kdor se zaveda, da ima do grunta ali vsaj do kosa grunta pravico, se ne more nikdar zadovoljiti z nasvetom, naj gre beračit k onemu, ki ima zgolj slučajno vso oblast nad gruntom v rokah. Zato mi vse take in podobne »pametne« nasvete hvaležno odklanjamo. Mi hočemo, kar nam gre, in zato hočemo tako vlado, ki nam bo tudi dala, kar je naše.

Dnevne novice.

PEPELNICA.

Resno in odločno pokaže danes Cerkev človeku vso ničemurnost sveta, ko mu natrese na čelo blagoslovljenega oljičnega pepela: Glej, tvoja podoba! Ko se spominjamo tega svetega in pretresljivega obreda, je vredno, da si obnovimo lepe misli slovečega Abrahama a Sancta Clara:

»Moj Bog, kaj je vendar človek?... Človek je trava, ki dolgo ne stoji; je senca, ki urno prejde. — Človek je pena, ki kmalu izgine; je cvetka, ki brž obledi. — Človek je dim, ki ne traja dolgo; ogenj, ki sebe požlije. — Človek je list, ki brž odleti; glas zvona, ki trenutno odzveni. — Človek je voda, ki jadrno odteče; sveča, ki hipno zgori. — Človek je solnce, ki zjutraj vzide, popoldne zaide. — Človek je zdaj lep in rdeč; kmalu nato je pa bled in — preč. Človek je kakor prijeten zvok, pa je vendar le pravi odmev pesmi: »Miserere«. — Poglej zrak; to je megla, ki zdaj je, pa zopet gre: fotografija tvojega življenja.«

Da nam pa te primere ne vzamejo poguma, je treba, da se hkrati zavedamo tudi vrednosti človekove; zato poglejmo še slavospev svetega pisma, kakor ga vsebuje psalm 8. (po prevodu Ivana Vesela):

Ko gledam Tvojih prstov delo, zrem nebó,
in luno, zvezde, govorim hvaležno:
Kaj pa je človek, da tako
oziraš nanj se nežno?

Le malo njega si ponižal pod Seboj,
overčal s slavo si ga in s češčenjem,
da gospoduje človek Tvoj
nad Tvojih rok stvarjenjem.

Kdo pa je ta ljubljenec božji? Kdor živi iz globoke vere: »Prah si in v prah se povrneš!«

•

— **III. telovadna akademija Jugoslovanske orlovske zveze se bo vršila v nedeljo** 8. marca ob 8. zvečer v dvorani hotela Union. Že prvi dve akademiji, ki sta se vršili l. 1922. in 1923., sta po lepih izvirnih in točno predvajanih točkah zbudile veliko zanimanje in priznanje telovadnega dela, ki ga vrši orlovstvo. Natančen spored še objavimo. Glavne glasbene točke, ki spremljajo telovadbo, so za to priliko zložene (St. Premrl, dr. Kimovec in Fr. Dolinar) ter se bodo topot prvič izvajale, tako da bo akademija tudi z glasbenega stališča zajemljiva. Vabimo k obilni udeležbi. Vstopnice se dobijo v pisarni Orlovske podzveze v Ljudskem domu, od 28. marca dalje pa v trafiki Uniona.

— **Umrla** je 24. t. m. v Višnji gori po dolgi in mučni bolezni gospa Marija Omahen roj. Zupančič. Pogreb bo v četrtek ob 10 dopoldne. Naj v miru počiva! Preostalim naše iskreno sožalje!

— **Novi poštni ravnatelj v Ljubljani.** Na mesto pokojnega dr. Debelaka je imenovan za ravnatelja poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani dosedanji ravnateljev namestnik g. Alojzij Gregorič, kot njegov namestnik pa dosedanji šef tehničnega oddelka g. ing. Marij Osana.

— **Promocija.** Dne 28. februarja t. l. ob 12. dop. bo v zbornični dvorani ljubljanske univerze promoviran abs. pravnik g. Ervin Mejak iz Celja za doktorja prava.

— **Diplomski izpit** je napravil dne 21. februarja na gospodarski in socialnopolitični fakulteti v Kölnu ob Renu g. Gvidon Hartman, sin trgovca g. Petra Hartmana v Ljubljani.

— **Načrt interkonfesionalnega zakona.** Vlada hoče spraviti načrt interkonfesionalnega zakona pred skupščino že začetkom zasedanja. Poleg tega, vseh priznanih ver tičočega se zakona, predloži vlada skupščini še sledeče posebne zakonske načrte: Zakon o srbski pravoslavni cerkvi, zakon o fondu za obnovo in zgradbo cerkva, zakon o duhovniškem in vdovskem fondu in statut o islamski veroizpovedi.

— **Dr. Opekove knjižice govorov** so želeli mnogi meli primerno vezane. Prodajalna KTD Ničmanova jim dozdaj ni mogla postreči, zdaj jim pa lahko Oskrbela je tem publikacijam, po katerih zlasti naše boljše občinstvo tako rado posega, zelo elegantno izvirno vezavo. Naročniki, ki so se oglašali za vezane knjige, naj torej svoja naročila blagohotno ponove in takoj se jim dopošlje ali cela serija (10 zvezkov) ali posamezni zvezki — kakor bodo zahtevali — v krasni izvirni vezavi.

— **II. sejem kož divjačine v Ljubljani.** Da se omogoči prodaja dosedaj še neoddanih kož divjačine, priredita Lovska zadruga in velesejmska uprava na prostoru velesejma v sredo, dne 4. marca II. kožni sejem. Opozarjajo se vsi interesenti-kupci na to prireditev, kjer se morejo kriti z dobrim blagom.

— **Predrzen vlom.** V noči od 18. do 19. februarja je bilo vlomljeno v trgovino g. Antona Kobija na Bregu pri Borovnici. Tatovi so bili tako predrzni, da so prekopali zid v skladišče, kjer so s silo odtrgali vrata, da so prišli v prodajalno. Ker ima trgovina električno razsvetljavo in na oknih in vratih železne rolete, so si tatovi lepo razsvetlili trgovino in so lahko nemoteno izbirali najboljše blago, ki so ga odnesli v vrednosti 80.000 Din in 200 Din gotovine. Ker niso mogli vsega tega takoj odnesti, zato so blago odnesli v pol ure oddaljeni kozolec na vrh kupa sena in ga tam zakopali, češ v kratkem času ne bo nikdo hodil vrhu tega sena in je gotovo na varnem. Toda borovniški orožniki so stvar že 20. februarja izsledili in so blago še isti dan oškodovani tvrdki vrnili, seveda je veliko nad polovico manjkalo. Dne 21. II. zvečer okrog 10 pa sta prišla dva storilca po ukradeno blago na dotični kozolec. Ko stopita pod lestvo, skočita proti njima dva orožnika z nasajenimi bajoneti. Na klic: Roke kvišku! sta se takoj udala. Orožnika ta ju odvedla v bližnjo hišo, da sta si ju pri svetlobi ogledala. Takoj sta spoznala, da imata opravka z znanim že radi suma aretiranim Antonom Finderletom doma iz Buzeta v Istri rojenim leta 1892. Ta je mislil ta svoj posel izvršiti že koncem meseca januarja. Ker se je pa isti večer tako sumljivo obnašal okrog Kobijevega poslopja, zato se je še isti večer poskrbelo, da ga je orožnik spravil na varno. Sodišče pa ga je že četrti dan izpustilo, ker ni bilo nobenih dokazov. Sedaj pa je izvršil, kar je nameraval. Njegov spremljevalec je bil usodnega večera neki Radoslav Tome, star 18 let, iz Ljubljane. Orožnika sta ju skrbno zvezala in odvedla še isti večer v zapore na Vrhniko, kjer jima bodo poskrbeli nadaljno stanovanje. Borovniškim orožnikom pa vsa čast!

— **Inženerska zbornica v Zagrebu.** Dne 22. t. m. se je v Zagrebu vršil ustanovni občni zbor inženerske zbornice. Za predsednika je bil izvoljen inž. Sabo Jelić.

— **Znižanje mesnih cen v Zagrebu.** Ker zagrebški mesarji na ponovni poziv niso hoteli znižati mesnih cen, bo mestni protidraginjski odsek sedaj na temelju cen klavne živine sam določil mesne cene. Proti mesarjem, ki bi se ne hoteli ravnati po novih cenah, se bo postopalo po zakonu za pobijanje draginje.

— **Proslava službenega jubileja belgrajskih mestnih veteranov.** Belgrajska mestna občina je minulo nedeljo priredila proslavo tridesetletnega službenega jubileja Miše Milosavljevića, poveljnika mestne požarne čete in še sedmih drugih mestnih uradnikov. Vsi slavljenci so bili tem povodom odlikovani z redom sv. Save IV. odnosno V. razreda. V hotelu »Astoriju« je bil slavljencem na čast banket.

— **Državna tovarna za vagone v Smederevu.** Koncem marca tek. leta bodo dovršena vsa dela za zgradbo državne tovarne za vagone v Smederevu. V tovarni bo zaposlenih nad 2000 delavcev; letno bo mogoče popraviti 4 do 5 tisoč vagonov. Zgradba tovarne bo stala nad 12 milijonov dinarjev.

— **Cestni rop.** Pri mostu tik vasi Radomlje pri Kamniku se je izvršil dne 19. februarja okoli pol osme ure zvečer predrzen cestni rop. Trije neznani roparji so napadli posestnikovega sina Franceta Žnidarja iz Velikega Mengša in so mu vzeli 1750 Din. Po izvršenem ropu so pobegnili v bližnji gozd. Žnidar ni nobenega od roparjev spoznal, pač pa jih je precej natančno opisal.

— **Zadnji avstrijski krvnik umrl.** Na Dunaju je umrl zadnji krvnik stare Avstrije: Franc Lang. Lang je med drugimi usmrtil italijanskega poslanca Battistija.

— **Javna licitacija.** Cestni okrajni odbor na Vrhniki razpisuje na dan 13. marca t. l. javno ofertalno licitacijo za oddajo zgradbe novega železobetonskega mostu čez Gradaščico v Polhovem gradcu. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglasa v Uradnem listu. Gradbena direkcija v Ljubljani, dne 19. februarja 1925. Gradbeni direktor: Ing. Kraje s. r. 1132

Iz Štajerske.

š **Nezakonita premestitev učitelja.** J. Hribernik, nadučitelj v Ljubečni pri Celju, je prejel pretekli teden premestitveni dekret, da mora v 48 urah nastopiti novo službeno mesto v hribovski vasi Kalobje nad Št. Jurjem ob j. ž. Ima ženo in dva otroka, od katerih hodi eden na drž. realno gimnazijo v Celju. Pustiti je moral ženo in otroka v Ljubečni, sam pa je nastopil novo službeno mesto. Imenovani je sicer član UJU, a kljub temu je moral oditi iz Ljubečne.

š **Celje.** V nedeljo 1. marca ob pol 4. uri popoldne ponovi Kat. prosvetno društvo v Celju igro »Materin blagoslov« s petjem in godbo. Igralo se bo v Narodnem domu.

š **Škrlatinka v Celju.** 20. t. m. se je pojavil na mestni osnovni šoli zopet en slučaj škrlatinke. Dotični razred je za nedoločen čas zatvorjen.

š **Katol. prosvetno društvo v Teharjih** je priredilo v nedeljo, 22. t. m. ob 4. uri popoldne v Šušteričevi dvorani dobro uspeli koncert.

PUSTNA MAŠKERADA.

Zastava napre. »Ljubljanski maček«. Spremljevavci. Korupcija.

Pevski odsek je izvajal sledeče točke: Za mešani zbor: Vjetega ptiča tožba (Aljaž); E. Adamičevo: Če ne boš moj in Ne maram. Moški zbor je lepo zapel K. Mašekove Mlatiče in F. S. Vilharjevo: Zaroko. Violinist g. Simončič, polkovnik v pokoju, je predvajal par lepih koncertnih točk s spremljevanjem na glasoviru. Končno je zapel mešani zbor še Foersterjevo: Ljubica in Schwabovo: Dobro jutro, ki je vse poslušalce kar razvnela. Vsekakor je pokazal nedeljski koncert teharskega pevskega odseka, da je ta v dobrih rokah in da je delaven in zelo zmožen. Kljub slabemu vremenu je bil koncert dobro obiskan.

š **Premestitev uradov finančnega ravnateljstva v Mariboru.** Uradi zgoraj omenjenega ravnateljstva so se preselili iz dosedanjih prostorov na Ciril Metodovi cesti na Slomškov trg štev. 11 tik glavne pošte, kjer se uraduje od 25. t. m. zopet v polnem obsegu. Sprejem strank pri vseh referatih samo od 10—12. ure, izvzeti so absolutno neodložljivi zelo nujni in važni slučaji, v katerih zamorejo stranke tudi v ostalih uradnih urah osebno intervenirati.

Iz Ljubljane.

lj **Skupna konferenca mestnih župnikov in katehetov** bo danes ob polpetih v semeniški dvorani.

lj **Pogreb g. Marije Strniša** se bo vršil vsled zdravn. odredbe danes v sredo ob 3. popoldne iz drž. bolnice.

lj **Umrli** so v Ljubljani: Marija Šenk, zasebnica, 58 let. — Rozalija Taler, hči tovarn. delavca, 11 dni. — Rudolf Smrekar, sin skladiščnega delavca, 11 mesecev. — Ana Petač, vdova tobač. delavca, 65 let. — Anica Magerl, mehanikova hči, 23 mesecev.

lj **Pojasnilo.** G. Franc Juričič, višji policijski stražnik v pok., ni v sorodu in sploh v nobeni zvezi s Francem Juričičem, ki ga zasleduje sodišče.

lj **Pustni torek.** Pustno veselje je doseglo včeraj zvečer v Ljubljani svoj višek in se je mestoma izpremenilo že v nebrzdano raznuzdanost. Komaj se je dobro zmračilo, so se že pričele pojavljati na ulicah razne pustne šeme, ki so vzbujale s svojimi javnimi nastopi precej veselja, smeha in šale, kolikor njihovo obnašanje ni presegalo mej dostojnosti, žalibog pa se je klatilo po ljubljanskih ulicah tudi lepo število raznih tipov, ki bi tudi vsem najbolj veselim in razposajenim Ljubljančanom silno ustregli, če bi kolikor mogoče naglo iz Ljubljane izginili. Kar uganjajo ljudje v zaprtih veseliških prostorih, nas ne zanima, ker je nadziranje veseliških prostorov stvar javnih organov, po ulicah pa je treba razločevati veselo razposajenost od razbrzdane posurovelosti. Najmanj pa je prikladna za burke te vrste Aleksandrova cesta ali pa Šelenburgova ulica. Podivjane fašistovske mode ni v Ljubljani čisto nič treba. Za take pajacade Ljubljana še ni zrela in tudi nikoli ne bo.

lj **Mesarska zabava v Kazini.** Jako lepo in čedno zabavo so priredili včeraj ljubljanski mesarski pomočniki v kazinski dvorani. Zabavo so obiskali skoro vsi mojstri in člani staroslavne ljubljanske mesarske zadruge s svojimi rodbinami, da se nekoliko oddolže svojemu osobju za naporno celoletno delo. Tudi lepo število ljubljanskih obrtnikov drugih strok je priromalo k mesarjem na obisk in vse je družila lepa, neprisiljena zabava. Poseben sijaj pa je dal zabavi obisk obč. gerenta g. Turka, ki je na mesarje govoril lepo zdravico. V vznesenih besedah in s pesniškim poletom je naglašal svojo staro, nevenljivo ljubezen in neomajno naklonjenost do ljubljanskih mesarjev, za katerih interese se je on vedno boril v vseh javnih zastopih, kamor so ga poslali. Čast in dostojanstvo ljubljanske mesarske zadruge je s posebno vneto branil pred davčno oblastjo, kateri je z vso svojo prepričevalno zgovornostjo po dolgem prizadevanju dopovedal, da ljubljanski mesarji niso berači, ki ne morejo ali ne marajo plačati predpisanega davka, ampak da so kot zvesti državljani drage volje pripravljeni plačati tudi dvakrat in trikrat več kakor oblast predpisuje, kajti to zahteva čast, dostojanstvo in ponos ene najstarejših in najbolj uvaževanih ljubljanskih obrtnih zadrug. Z besedami: »Naj živi, naj raste, naj cvete slavna ljubljanska mesarska zadruga« — je g. gerent Turk zaključil svoj pozdrav. V imenu navzočih mesarjev se je g. gerentu zahvalil za pozdrav ponosen ljubljanski mesarski mojster, ki je g. gerentu v imenu svojem in svojih tovarišev, kot svojemu staremu prijatelju izrekel vso čast in priznanje za njegovo trudapolno in zlasti pri davčni oblasti zelo »uspešno« delovanje v korist mesarjev. »Če nas bo g. gerent še nadalje tako podpiral,« je rekel g. mojster, »in nam našega dela ne bo podiral, bomo še vole klali in meso prodajali in še petkrat večje davke plačevali. Gospod gerent naj kar poreče in davčna oblast naj se k nam zateče! Kaj pa je, če ji damo vsak eno pleče? Mi bomo pa še naprej klali in meso prodajali, samo gerentom ga ne bomo nič dali, če bodo na davkariji spali. Mi bomo še sladko vince pili in se veselili, in tudi gospodu gerentu ga bomo nalili, ampak v komisijo ga ne bomo volili, da bi nam še večje davke nabili. Sicer pa naš gospod gerent trpi, kakor mi, in zato naj ga Bog poživi!« — Tem besedam je sledilo burno odobravanje. Zapele so trobente in zagodle gosli in vesela mladina je uživala predpustno veselje do ranega jutra.

lj **Pozor!** Danes, na pepelnično sredo zvečer velika pojedina vsakovrstnih morskih rib v restavraciji »Ljubljanski dvor«. (1192)

lj **Prst si je odsekal** 5 letni deček Kemeter iz Sp. Šiške. Oče je poslal njegovega 7 letnega bratca Henrika v drvarnico po drva in bratec je šel z njim. Medtem ko je Henrik nabiral drva, je pograbil 5 letni bratec sekiro, s katero je začel tolči po nekem hlodu. Pri tem si je odsekal kazalec na levi roki pri prvem sklepu. Ponesrečenega dečka je obvezal dr. Travner in ga je pustil v domači oskrbi.

lj **Iztepavanje prahu na ulico** se v Ljubljani še vedno tu in tam dogaja kljub temu, da je bilo radi tega že več strank občutno kaznovanih. Občinstvo se opozarja, da imajo policijski organi strog nalog naznaniti vsak prestopek.

lj **Prijazen sonočevalec.** V Češnovarjevi gostilni v Kolodvorski ulici sta nočevala neki Jakšič iz Zapotoka pri Studencih in njegov tovariš Japelj. Ko se je Jakšič v jutru prebudil, je ugotovil, da se je njegov tovariš francoski poslovil in je vzel s sabo tudi njegove 300 Din vredne čevlje. Japlja išče policija tudi radi raznih drugih tatvin.

lj **Policijske vesti.** Aretirana sta bila od 23. na 24. februarja Ivan Bratuž radi postopanja in Viktor Kuštrin radi tatvine. Ovadb pa je bilo vloženih 17, in sicer radi tatvine 4 (pokradene so bile steklenice, kozarci, suknja, čevlji in razno perilo), dalje 4 ovadbe radi kaljenja nočnega miru, 3 radi prestopka cestno policijskega reda in po ena radi poškodbe javnega napisa, radi telesne poškodbe, nezgode, pijanosti in kršenja obrtnega reda in ena radi vzklikov »Živijo Radić«, in sicer na javnem prostoru.

Dopisi.

Iz Tržiča. Preteklo nedeljo je oddajal okrajni cestni odbor, kateremu načeluje g. Lovro Aljančič iz Bistrice, obč. Kovor, vožnjo gramoza za okrajno cesto iz Gorič do državne ceste v Križah. Šlo je za več partij. Za del ceste se je potegoval Fran Kalan, posestnik na Golniku št. 11, in ponudil, da prevzame vožnjo za 60 K za voz, a g. predsednik ga ni niti poslušal. Oglasil se je pa iznova s ponudbo 50 K za eno vožnjo, gramoz pa da še povrh. G. predsednik se je pa dogovoril z drugim za 70 K za voz. Čemu potem oddaja javnim potom? S tem postopanjem smo davkoplačevalci oškodovani najmanj za 6000 K. Zahvetamo, da se ta stvar popravi ali pa naj g. predsednik diferenco sam plača. — Več davkoplačevalcev.

Iz Tržiča. Tukajšnji Jutrovci so po volitvah postali silno poparjeni, ker so dobili 100 glasov manj, kakor so jih pričakovali in to kljub vsem obljubam, ki jih je kar deževalo. Za samostojne demokrate so bile te volitve v pravem pomenu besede obljubkarske volitve. Sam skrbni oče župan n. pr. so hodili od hiše do hiše in zastavljali svojo župansko besedo, do bodo znižani davki, če bodo ž njimi volili. Tudi s pocenjenjem mesa so agitirali demokratje. Ne bi morda sedaj g. župan preskrbeli, da bi se cene živini malo zvišale, cene mesa pa znižale, ker medsebojne cene sedaj niso v pravem razmerju. Saj se je na demokratskih shodih pela predvsem pesem o vsemogočnosti stranke. Mož-beseda vendar še nekaj velja! Saj menda noben demokrat v Tržiču ne bo snedel svoje besede iz žalosti, da tudi bržola, klobase, šunka, vino, žganje, vržinke, ki so jih delili na dan volitev v delavnici Pavla Bohinjca, niso spravili skupaj zaželjenega števila glasov. No, pa se bodo nekateri kmalu potolažili, ko bodo mesto nedobljenih glasov preštevali dinarčke, ki so jim jih volitve prinesle, te ali pa občinske, pri katerih jim je ostalo čistega 50.000 — ali kron ali dinarjev, to bodo pa že sami povedali.

Trbovlje. Občinske volitve so preložene na 15. marca. Dasi so že od jeseni razpisane, so prišle za nekatere gospode še prezgodaj. Zadnji rok za vlaganje list je bil 19. februarja ob 17. uri. Do sedaj je bilo vloženih šest list. Vendar je glavarstvo sprejelo eno listo še po tej uri, kakor je sprejelo eno že, še preden je bil razglašen rok za vlaganje list. Če bo sodišče vse potrdilo, smo res radovedni. Lista Slov. ljudske stranke je bila vložena šesta.

Motnik. Naši ubogi liberalci nikakor ne morejo pozabiti svojega sramotnega poraza pri volitvah na dan 8. februarja, dasiravno so na vse pretege agitirali in naše zveste pristaše z raznimi vabljivimi obljubami nagovarjali, da bi glasovali za njih narodni blok. V svoji sveti jezi se neko ubogo liberalno dopisunče zaletava v »Jutru« v podpisanega, v našega g. župnika in sploh v vse, kar jim smrdi in ne trobi v njihov liberalni rog. V dopisu se nam »klerikalcem« očita nepoštenost, sleparstvo, teror in celo nasilje, kar je vse izmišljeno in potvorjeno. Odločno pozivljam Jutrovega dopisnika, da pride s pravim imenom na dan, kakor se tudi jaz podpišem s svojim polnim imenom, drugače ga smatram za nesramnega in podlega obrekovavca. Očita nam, da so radi naše nepoštenosti dobili samo 10 glasov namesto 22 do 25 glasov. K temu še pripomnim samo, da je mogoče, da bi dobili 25 glasov, če bi imeli volivno pravico tudi taki, ki po trgu letajo in ki še zadaj platno prodajajo. Ker so pa naši možje in fantje značajni in zavedni, zato so jim pokazali fige in glasovali za SLS. Dalje premleva ubogo »Jutrovo« revše v svoji podivjani nervoznosti rekvizicijo, ki se je vršila med vojno. Vprašam dopisnika, kdo pa je izdal ukaz za rekviriranje, ali mogoče »klerikalni« župan? Dovolj je dopisnik omejen, ako še ne ve, da je bilo to ukazano od višje oblasti. Mislim, da ubogi dopisnik ni takrat posedoval nobenega žita, ne živine, ne medenih kljuk pri vratih, kakor tudi ne svojega lastnega štedilnega ognjišča in ga mogoče še sedaj nima. Zato mu blagohotno svetujem, naj se ne praska tam, kjer ga ne srbi. Očita dalje, da se je prodala občinska hiša in da se je denar dal v vojno posojilo, kar je gola laž. Hiša se je prodala šele po vojni, ko se že ni več vojno posojilo podpisovalo in denar je še sedaj z obrestmi vred naložen v hranilnici. Zato odločno zahtevam, da se ta laž javno prekliče. Kot župan bi »Jutrovemu« dopisniku, ki se za vsako stvar tako zanima, svetoval, naj vpliva pri mladini, da bo vsaj ponoči v trgu mir, da bodo ljudje lahko spali, da ne bo treba obč. svetovalcem pri obč. sejah predlagati in svetovati, kaj naj se ukrene, da se razposajena mladina uženo. V tem oziru naj napravi svoje korake in naj vpliva pri mladini, da bo imela več morale in kulture, ker vsa ta podivjanost izvira iz liberalnega časopisja, katero se raznaša in čita po raznih hišah. V zadnjem odstavku dopisa izjavlja »Jutrov «dopisnik, da, če hočemo boj, ga takoj sprejme. Zato le pogumno v boj za poštenost in resnico, toda s pravim podpisom. Vsem zavednim volivcem SLS, ki so prišli na volišče in glasovali neustrašeno za stranko poštenosti, miru in reda, kličem: Vsa čast vam, ker s tem ste se pokazali, da ste možje in fantje še vedno zavedni in značajni. — **Karel Novak**, župan.

Iz Novega mesta. Naše Kat. društvo rokodelskih pomočnikov je vprizorilo s prijaznim sodelovanjem nekaterih bratov Orlov na pustno nedeljo zvečer v svojem domu Jurčič-Steržajevo igro v 5 dejanjih »Tihotapec«. Igra je izpadla dobro kljub vsem težkočam, ki smo jih morali premagati. Kljub temu, da se nam je v najbolj kritičnem trenutku izneveril radi malenkosti igralec glavne vloge, kljub temu, da nam je neko »čudno naključje« pogoltnilo celo g. režiserja, da smo bili prisiljeni izvoliti si iz srede igralskega osobja režiserja, ki je obenem prevzel tudi vlogo odstopivšega igralca, je vendar potekla igra razen par diletantskih hib jako dobro in v zadovoljstvo naše publike, kar smo lahko sklepali iz njenega aplavza. Vse to pa nam je dalo novega poguma in nove energije.

Naznanila.

Slov. zdravniško društvo v Ljubljani vabi na svoj tedenski seminar v petek, dne 27. t. m. od 6. do 7. zvečer v predavalnici zavoda za socialno-higiensko zaščito dece, splošna bolnica. Predavanje: Demonstracija nekaterih dermatoloških slučajev. Predava primarij dermatološkega oddelka dr. Jernej Demšar. Odbor prosi za točnost.

Občni zbor »Zveze blagajniških zdravnikov za Slovenijo« se vrši v četrtek 26. febr. v Hotelu Union (v Rožcah) ob pol 4. popoldne z običajnim dnevnim redom, na kar se opozarjajo gg. kolegi. — Odbor.

Pevski zbor Glasbene Matice. V sredo 25. februarja ni pevske vaje. V četrtek 26. ob 6.15 vaja za ženski, v petek 27. ob 6.15 vaja za moški zbor.

Društvo učiteljev glasbe s sedežem v Ljubljani bo imelo svoj ustanovni občni zbor v soboto, dne 14. marca 1925 ob 8 zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice z običajnim dnevnim redom.

Predavanje v Pravniku. V četrtek, dne 26. t. m. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« g. univ. prof. dr. Metod Dolenc o predmetu: »**Država in politični zločinci**«. Predavanje se bo vršilo v dvorani št. 79, I. nadstropje deželnega sodišča in se prične točno ob pol šestih popoldne. Društveniki se vabijo k obilni udeležbi, prijatelji dobrodošli.

Socialni vestnik.

IZSELJENIŠKO GIBANJE V JUGOSLAVIJI.

Pred kratkim so izšli glavni podatki o izseljeniškem gibanju v Jugoslaviji od prevrata do konca l. 1924. Iz podatkov je razvidno, da izseljevanje iz naše države stalno narašča, kar je znamenje naših sedanjih nezdravih političnih razmer, ki pritiskajo tudi na gospodarstvo. Jugoslavija ni preobljudena kakor Italija, v njej bi bilo mesta in kruha tudi še za tiste tisoče, ki sedaj svoje delovne moči prodajajo tujini. Namesto tega doživljamo obratno. Številke so sledeče:

Od prevrata do konca l. 1919. se je

leta	izselilo	vrnilo
1919	291	7.324
1920	5.988	18.980
1921	12.965	8.212
1922	6.086	6.575
1923	11.437	1.950
1924	19.575	4.794
skupaj	56.378	47.842

Čista izguba na prebivalstvu v prvih letih naše državne samostojnosti znaša torej 8536 duš.

Kar se tiče posebej izseljevanja v minolem letu (1924.) nam povedo številke, da je bilo med 19.575 osebami, ki so se izselile, 17.238 našincev in 2337 tujih državljanov, od teh 1230 Američanov. Med našimi izseljenci je bilo 11.587 moških in 5651 žensk. Po poklicu je bilo: kvalificiranih delavcev 645 moških in 84 žensk, nekvalificiranih 1414 moških in 796 žensk, poljedelcev 6866 moških in 2549 žensk, prostih poklicev 177 moških in 106 žensk, svojcev (žena in otrok, starcev, roditeljev) 2475 moških in 2116 žensk. Po dobi je bilo starih nad 50 let 438 moških in 221 žensk, od 31 do 50 let 3968 moških in 1350 žensk, od 18 do 30 let 4190 moških in 1849 žensk, izpod 18 let 2991 moških in 2231 žensk. Po veri je bilo: 13.653 rimokatolikov, 1893 pravoslavnih, 137 grkokatolikov, 1493 evangelikov, 25 muslimanov, 19 židov in 18 drugih. Po narodnosti je bilo 8525 Srbov, Hrvatov in Slovencev, 31 drugih Slovanov, 4239 Nemcev, 4218 Madžarov, 149 Rumunov, 2 Arnavta in 71 drugih. Po izobrazbi je bilo 14.674 pismenih in 158 nepismenih; v tem številu otroci izpod 7 let niso všteti.

Izselilo se je: v Združene države 2125, v Kanado 1941, Brazilijo 6862, Argentinijo 3860, Chile 179, Urugvay 173, ostale dežele latinske Amerike 274, Južno Afriko 1, Avstralijo 1716, Novo Zelandijo 98, ostale dežele 9.

Po lukah, v katerih so se naši izseljenci vkrcali na prekomorske parnike, odpade: na Gruž 1194 oseb, Split 315 in Sušak 43 oseb, skupaj torej na domače luke 1552 oseb ali pičla petnajstina; na tuje luke odpade: na Cherbourg 4815, Hamburg 3606, Amsterdam 2852, Genovo 1649, Anvers 700, Bremen 600, Liverpool 333, Havre 272, Neapolj 251, Boulogne sur mer 217, Roterdam 180, Trst 132, Southampton 41 in na razne druge 83 izseljencev. Izmed vseh naših izseljencev je odpravila domača paroplovna družba »Vesna« 53 oseb, vsi drugi so potovali na tujih parobrodih. Tu se odpirajo našemu pomorstvu velike in važne naloge.

Dijaški vestnik.

d **Kongreganisti.** Z današnjim dnem naprej se vrše redni kongregacijski sestanki ob četrt na 21. uro v samostanski kapeli pri oo. frančiškanih (drugo nadstropje). — Odbor.

Turistika in sport.

Kranjska gora. (Sneg.) (Poročilo od 24. t. m.) C-4. Barometer se dviga. Oblačno. Osrenjen sneg. Smuka za silo.

Zanimivosti.

NAJVEČJE RUDNIŠKE KATASTROFE.

Leta 1816. je znašel angleški kemik Davy varnostno svetiljko; od tedaj se je število rudniških nesreč zelo zmanjšalo, izginile pa le niso. Zadnja velika katastrofa pri Dortmundu nam na novo govori o nevarnostih v rudnikih. Kako taka nesreča nastane, se navadno ne da določiti; užigalica, dinamitni strel in že je nesreča tukaj. Premogovni prah se prav tako hitro vname kakor rudniški plini. Navadno je od ponesrečencev takoj 10 odstotkov mrtvih, ostali se zadušijo v gostih oblakih dima. Rane se javljajo navadno v strašnih opeklinah in ne moreš pozabiti prizora, če si videl pri taki nesreči vse one črno ožgane mrliče. V Dortmundu je nastopila smrt najbrž tako, da so se reveži zadušili. Večina je imela namreč čepico pred ustmi, v smrtnem strahu večkrat pregriznjeno. Včasih se posreči, da pozneje še komu rešijo življenje. Tako so v Courrieres (Francija) leta 1906. skoraj tri tedne po katastrofi rešili iz jame št. 2 14 rudarjev, potem ko so bili prestali najhujše muke, strah in obup. Nesreča v Courrieres je bila največja v zadnjem polstoletju, število žrtev je doseglo 1100 mrtvih. Katastrofa pri Saarbrückenu 1884 je zahtevala 181 mrtvih, pri Karvinu 1894. leta 236 mrtvih, pri Bochumu l. 1898. 119 mrtvih, pri Hanunu 1908 300 mrtvih, pri Dortmundu 103 mrtve.

AVTOMATIČEN HOTEL.

Gospod davkar mesta Perfall v ameriški državi Teksas je glede poštenosti ljudi velik optimist. Sicer si ne bi mogli razlagati njegovega drznega poskusa, ko je nekega dne otvoril hotel brez vratarja in brez blagajnika. Pa se je stvar dobro obnesla, in prvi tedni so potrdili upravičenost davkarjevega zaupanja v poštenost ljudi. Stvar je čisto navadna. Prideš v vežo in vidiš na tabli številke sob; številke zasedenih sob so prečrtane. Izbereš si sobo, zapišeš svoje ime v knjigo in prečrtaš številko na tabli; nato vzameš ključ in stopiš v dvigalo, ki ga morajo seveda gosti sami upravljati. Prostori so zelo lepi; pospravljajo pa jih podnevi, a tako, da osobja skoraj nihče ne opazi. Če hoče gost odpotovati, dene denar za sobo v pisemski zavoj, zapiše nanj številko sobe in ga vrže v pločevinast nabiralnik, obešen ob izhodu. Doslej je en sam gost »pozabil« poravnati račun. Gospod davkar je zelo zadovoljen. Vsakih štirinajst dni pride v hotel, odpre nabiralnik in prešteje svoj dobiček. Nastavljenci dobijo denar po čekih, pogovor z njimi se vrši telefonično. Praktičen je ta način oddajanja sob res. »Če so moji gosti zadovoljni, sem jaz tudi,« pravi davkar. Neprestano dobiva zahvalna pisma prenočevalcev, ki so vsi veseli, da jih ne nadlegujejo vratarji, plačilni natakarji in kar je še drugega takega osobja.«

Gospodarstvo.

Dunajska poštna hranilnica in nasledstvene države.

Kakor znano, je deloval dunajski poštnohranilni urad po celem ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije.

Člen 215. pogodbe v St. Germainu je določal, da se ima imovina poštne hranilnice razdeliti na podlagi sporazuma med nasledstvenimi državami in sicer tako, da je zagotovljena najboljša in najpravičnejša razdelitev vsem v poštev prihajajočim faktorjem.

Na podlagi tega člena je bil dne 6. marca 1922 sklenjen dogovor, na podlagi katerega prevzamejo nasledstvene države vse vloge pri svojih ustanovljenih zavodih. Toda ta dogovor je ratificirala samo Avstrija.

Zato so se začela nova pogajanja v mesecu decembru lanskega leta v Rimu in dovedla do zaključitve takzv. »Accord additionel«, ki je bil dne 19. februarja t. l. v Rimu podpisan.

Na podlagi tega dodatnega dogovora bodo dobile nasledstvene države namesto zunanjih terjatev obračunske obligacije, ki gredo poštni hranilnici na osnovi zakona z dne 16. julija leta 1921 in odgovarjajočo odškodnino. Poleg tega so olajšali tudi tehnično izvedbo dogovora iz leta 1922.

Pričakovati je, da bodo vse udeležene države dogovor iz l. 1922 in dodatni dogovor ratificirale. S tem bo prenehala biti poštna hranilnica mednardni zavod, postala bo pa nacijonalni zavod vsake udeležene države.

* * *

g **Poštnočekovni promet v letu 1924.** V teku lanskega leta je znašal poštnočekovni promet pri 4 poštnočekovnih zavodih v državi 31.621 milijonov dinarjev. V letu 1923 je bilo prometa 26.399 milijonov dinarjev, v l. 1922 17.266 milijonov dinarjev, v letu 1921 7.976 milijonov dinarjev, v letu 1920 2.633 milijonov dinarjev ter v letu 1919 929 milijonov dinarjev.

g **Izvoz živine — nazadnje.** V letu 1923 smo izvozili še 203.513 glav živine v skupni vrednosti 845.980.274 dinarjev, v teku celega lanskega leta pa samo 168.000 komadov v skupni vrednosti 745.300.000 dinarjev. Ravnotako je nazadovala tudi teža izvoženega svežega mesa in mesnih izdelkov. Izvoz ej znašal lanskega leta 17.183 ton; leta 1923 19.163 ton. Vrednost izvoženega mesa je bila v letu 1924 452.900.000 dinarjev, v letu 1923 pa 448 milijonov 128.000 dinarjev.

g **Vse pivovarne v Sloveniji — v kartelu.** Kakor javljajo iz Maribora, sta tudi mariborski Pivovarni Götz in Tscheligi pristopili k pred nedavnim časom ustanovljenemu kartelu vseh pivovaren v celi državi. Od sedaj naprej ti dve pivovarni ne bosta mogli pošiljati svojega piva naprej od Celja proti jugu.

g **Razstava industrijske propagande.** Institut za pospeševanje industrije pri Trgovski in obrtniški zbornici v Pragi priredi meseca marca t. l. v Pragi razstavo industrijske propagande. Razstava ima namen propagirati industrijsko reklamo. Naš generalni konzulat v Pragi prosi potom zunanjega ministrstva, da se mu dobavi nekaj ličnih tiskanih reklamnih letakov iz naše države„ ki se bodo tam ocenili in razstavili. Zato prosi Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani vsa p. n. podjetja, ki bi imela take reklamne letake, da jih pošljejo na naslov: Generalni konzulat kraljevine SHS v Pragi. Letakom se lahko dodajo tudi brošure itd.

g **Naša država na lyonskem velesejmu.** Kakor je bilo že objavljeno, se vrši od 2. do 15. marca t. l. v Lyonu mednar. vzorčni sejem, na katerem bo imela naša država svoj poseben paviljon. Poleg podpore, ki jo je dobilo v ta namen ministrstvo trgovine in industrije, je prometno ministrstvo dovolilo tudi 50 odstot. popust na naših železnicah za vse posetnike te prireditve. Popust velja za vožnjo od 20. februarja do 15. aprila t. l. za vse potniške in brzovlake. Pri odhodu je vzeti polno karto, ki velja tudi za nazaj. Vožnja skozi Italijo stane od Postojne do Modane: I. razr. 253 lir, II. razr. 169 lir, III. razr. 98 lir. Skozi Francijo od Modane do Lyona II. razr. stane 48 frankov za tja in nazaj. Legitimacije se ne bodo izdajale, ampak je potrebno, da se posetniki po prihodu v Lyon javijo radi potrdila pri našem vice-konzulu g. Mil. Andriču, kateremu je bila poverjena organizacija te razstave. Tudi se priporoča posetnikom tega sejma, da za rezerviranje stanovanj prijavijo svoj prihod našemu konzulatu že nekaj dni prej.

g **Izvoz lesa iz Avstrije.** Izmed najvažnejših predmetov, katere izvaža Avstrija, je les. V letu 1923 je Avstrija izvozila 83.522 vagonov lesa, v lanskem letu pa je uvoz narastel na 128.133 vagonov. Lani so izvozili iz Avstrije 9736 vagonov okroglega lesa. Od 120.133 vagonov je šlo približno 66.000 vagonov v Italijo, 32.000 vagonov v Nemčijo, 20.000 vagonov v Švico, ostanek pa v druge države. Izvoz v Švico in Nemčijo obsega tudi izvoz v Francijo, Holandsko, Levanto, Španijo in južno Ameriko. Izvoz okroglega lesa je narastel, to pa zato, ker so cene za obdelani les neugodne. V Italijo izvoza Avstrija 1600 vagonov, v Nemčijo 3300 vagonov in v Švico 3600 vagonov okroglega lesa. Jamski les je Avstrija izvažala v Porurje (3300 vagonov) in v Švico (700 vagonov). Nadalje je Avstrija izvozila v Nemčijo in Ogrsko približno 700 vagonov pragov, nato 6500 vagonov drv v Nemčijo, Italijo, Švico in Ogrsko, 5000 vagonov gradbenega lesa v Italijo in Ogrsko.

g **Položaj lesne industrije v Avstriji.** Ker ni snega, se surovi material ne more dovažati tvornicam v dolinah. Radi tega je nastalo pomanjkanje okroglega lesa, kar je seveda povzročilo zvišanje cen, ki so se od začetka leta pa do danes dvignile za približno 10 odstotkov. To je seveda vprid posestnikom večjih zalog. Večina posestnikov žag ni zadostno preskrbljena s surovim materijalom; zato je nastalo večje povpraševanje.

g **Koliko delavcev zaposluje ogrska strojna industrija?** V mesecu decembru leta 1923 je bilo v madžarski industriji strojev zaposlenih 55.000 delavcev, to število pa je padlo sedaj na 37.000.

g **Carinski multiplikator ia Ogrskem** je ostal neizpremenjen, namreč 14.800 (papirnatih kron za zlato krono).

g **Produkcija sladkorja v Češkoslovaški.** Kakor poročajo iz Prage, je Češkoslovaška od 1. septembra lani do 31. januarja letos producirala 13.900.000 met. stotov sladkorja, kar pomeni 4 milijone met. stotov več v primeri z odgovarjajočim razdobjem sladkorne kampanje 1923—1924. — Izvozila je Češkoslovaška v prvih 5 mesecih tekoče sladkorne kampanje 1924—1925 5.400.000 met. stotov v istem razdobju kampanje 1923—1924.

Poravnajte naročnino!

Borze.

Dne 24. febr. 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.5290—2.5590 (2.5070 do 2.5670); London 296.25—299.25 (295.25 do 298.25), Newyork 61.77—62.77 (61.70—62.70), Pariz 3.2075—3.2575 (3.2350—3.2850), Praga 1.8315—1.8615 (1.836250—1.866250), Dunaj 0.0869—0.0889 (0.086750—0.088750), efekt. dolar 61—62, Curih 11.93—12.03 (11.94 do 12.04).

Curih. Belgrad 8.50 (8.40), Italija 21.175 (21.27), London 24.775 (24.705), Newyork 520.30 (520.50), Pariz 27.05 (27.07), Praga 15.425 (15.45), Dunaj 0.007325 (0.007325).

Dunaj. Devize: Belgrad 1139, Kodanj 12.600, London 338.100, Milan 2870, Newyork 70.935, Pariz 3690, Varšava 13.590. — Valute: dolarji 70.460, angleški funt 336.300, francoski frank 3683, lira 2850, dinar 1133, češkoslovaška krona 2092.

Praga. Lira 138.75, Zagreb 54.85, Pariz 177.375, London 161.30, Newyork 33.80.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. investicijsko posojilo iz leta 1921 65.50 (blago), 4 in pol odstot. Kranjsko deželno melioracijsko posojilo 22 (blago), 2 in pol odstot. državna renta za vojno škodo 154 (denar), Celjska posojilnica d. d., Celje 210—212 (zaklj. 210), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 235 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 98 (denar), Prva hrvatska štedionica, Zagreb 900—904, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 138 (blago), Združ. papirnice Vevče 100 (denar), Stavbna družba d. d., Ljubljana 275—285, 4 in pol odstot. kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 90 (blago).

Zagreb. Hrv. esk. banka, Zagreb 110 do 113, Hrv. sveopća kreditna banka, Zagreb 119—120, Hrv. slav. zem. hipotekarna banka, Zagreb 64—65, Jugoslovenska banka, Zagreb 102.50—103, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 905—910, Slavenska banka, Zagreb 71—73, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 235 do 243, Dionička društvo za eksploataciju drva, Zagreb 59—61, Hrv. slav. d. d. za ind. šećera, Osijek 730, Gutman 590, Slavonija 56 do 57, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 425—450, Združene papirnice, Vevče 110—130, 7 odstot. invest. posojilo 65.50 do 67, Vojna odškodnina 165—168.

Dunaj. Alpine 395.000, Greinitz 138.000, Kranjska industrijska družba 727.000, Trboveljska družba 505.000, Hrvatska eskomptna banka 126.000, Leykam 145.100, Jugoslovanska banka 114.000, Avstrijske tvornice za dušik 151.000, Mundus 830.000, Slavonija 61.800.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Madrieri 75 × 225 mm pričeljeni, monte, fco meja 670 (denar), javorjevi hlodi od 2 do 4 m dolž., 20—40 cm šir., media 27, fco meja 1160 (blago), hrastovi remeljni 1.90—2.80, 50-90 do 95-140, fco meja 1240 (blago), bukova drva napolsuha, 1 m dolžine, fco naklad. postaja 2 vag. 19—20 (zaklj. 19), oglje Ia vilano, fco meja 114 (blago). — Žito in poljski pridelki: pšenica bačka 74-75, 2 odstot., par. slovenska postaja 530 (blago), pšenica domača, fco Ljubljana 460—490, otrobi pšenični drobni, v novih juta vrečah, loco Ljubljana 215 (blago), koruza nova, promptna, fco Ljubljana 255 (blago), koruza nova, promptna, fco Postojna tranz 270 (blago), koruza nova, dobavitev marec, fco Postojna tranz. 280 (blago), koruza nova, dobavitev april, fco Postojna tranz. 290 (blago), koruza nova, dobavitev maj, fco Postojna tranz. 295 (blago), oves srbski, par. Ljubljana 335 (blago), oves bački, rešetan, fco Ljubljana 360 (blago), oves bački, zdrav, suh, rešetan, fco Ljubljana 370 (blago), lanevo seme zimsko, fco Ljubljana 700 (denar), krompir beli, fco Djevdjelija 185 (blago), krompir rdečkasti, semenski, fco štajerska postaja 1 in pol vagona 165—165 (zaklj. 165). — Stročnice, sadje: fižol ribničan, čiščen, fco Ljubljana 350—415., — Mast, slanina, sir: Slanina slana, trodelna, fco Vukovar 23 (blago).

Novi Sad. Pšenica 455, koruza 195, moka bazis »0« 660, otrobi 160. Položaj slab.

Prosveta.

pr **Marcel Ciampi**, francosi pianist, ki priredi svoj koncert v petek, dne 27. v Filharmonični dvorani, ni le znan samo v pariškem umetniškem svetu ampak uživa tudi sloves svetovnega pianista. Koncertiral je v vseh večjih mestih cele zapadne Evrope ter žel povsod naravnost velikanske uspehe. Njegova umetnost je tako velika, da se je ustanovila posebna družba, ki vodi njegove koncerte posebno one s spremljevanjem orkestra. Za ljubljanski koncert si je izbral lep klasičen program ,ki gotovo navduši vse prijatelje klavirske umetnosti. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Mignon na mariborskem odru. Po dolgem času smo pričakali v Mariboru prvo uprizoritem Amb. Thomasove opere »Mignon«, ki bo s svojo toplo in skoraj presladko glasbo, prepleteno z otožno-hrepenečimi arijami, z živahnim dejanjem, polnih šaljivih in ganljivih prizorov ostala, kljub nekaterim pomanjkljivostim, stalno privlačna sila za občinstvo. Opero so podali nekoliko okrnjeno. — Režija je bila topot posebno skrbna in okusna. Domislek, med predigro zazibati poslušalce v primerno sanjavo razpoloženje ne samo z glasbo, ampak tudi s primerno inscenacijo in odersko razsvetljavo, je originalen in posrečen. Pomanjkljiva je režija in ponesrečen je prizor koncem druge slike drugega dejanja, kjer je skupina igralcev, le par korakov oddaljena od »goreče palače, ki se s strašnim grmenjem sesuje!« (F. Gledališki list, ki je pa itak pregostobeseden), tako nenaravno brezskrbna, da ves utis skvari. Lučni efekti med požarom in inscenacija požara sploh bi zadostovala kvečjemu za srednje dober podeželski oder. — Naslovna vloga opere »Mignon« je bila v rokah ge. Mitrovićeve, ki sicer nima več idealne postave za »napol otroško« Mignon, ki se je pa kljub temu tako globoko vživela v svojo vlogo, da jo je podala za mariborske razmere res vzorno. Njen glas, ki je prišel v višjih legah do popolne veljave pri izražanju močnih afektov, se nam zdi nekam utrujen. Gdč. Vladimirova (Filina) je žvrgolela s svojim čistim in gibčnim glaskom kakor škrjanček, ki se visoko dviga nad navadne ljudi. Njene pevske zmožnosti so blestele predvsem pri plesu z zrcalom v prvi sliki in v ariji pred gradom v drugi sliki drugega dejanja. Koketiranje Filine pa ni v njeni naravi. G. Petrovski je bil za Vilj. Meistra še malo prelesen, pa se bo že sčasoma razgibal. Pač pa si bo glas popolnoma skvaril, ako ga bo še zanaprej tako forsiral, kakor je to dosedaj delal. Poslušalec trepeta v vednem strahu, da bo g. Petrovskemu sredi petja glas odpovedal. O pravilni izgovorjavi slovenskih besedi tudi nima pravega pojma. Vokale neusmiljeno mrcvari: polovico jih izgovarja rusko, nekaj slovensko, nekaj jih pa razmaže. V tem oziru pač želimo, da se g. Petrovski v bodoče nekoliko bolj potrudi. Za vzgled mu naj bo njegov rojak g. Popov! Izgovorjava končnega l v slovenskih be-

Ljubezen in zlato.

24

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Elija je bil starejši in je jel pešati prvi, tako da je moral večji del ležati v svojem kožuhu. Tupatam ustreljena veverica jih je ohranila pri življenju. Ta lov je pišel na Daylighta in je bil sila trdo delo. S samo tridesetimi kosi streliva se ni upal tvegati, da bi zgrešil; in ker je bila puška kalibra 45—90, je moral te male živali ustreliti skozi glavo. Bilo jih je silno malo in minuli so dnevi, ne da bi videl katero. Kadar pa jo je uzrl, je ravnal neskončno oprezno. Zasledoval jo je dolge ure. Neštetokrat je z rokami, ki so se tresle od šibkosti, pomeril na žival, a ni sprožil petelina. Brzdal se je, kakor da bi bil iz jekla. Bil je gospodar samega sebe, in ni streljal, dokler ni bil popolnoma gotov. Ne oziraje se na hude bolečine gladu in poželjenje po tisti utripajoči mrvici glasnega življenja, ni hotel tudi najmanje tvegati iz bojazni, da ne bi zadel. On, rojen hazardist, kakoršen je bil, je sedaj igral na večji način. Njegovo življenje je bila stava, njegove karte naboji, in on je igral, kakor bi samo velik igralec mogel igrati, z neskončno skrbnostjo, z neskončno opreznostjo, z neskončno premišljenostjo. In uspeh je bil, da ni nikdar zgrešil cilja. Vsak strel je pomenil eno veverico in dasi so minuli dnevi med posameznimi streli, ni nikoli izmenil načina svoje igre.

Od veverice se ni potratilo prav nič. Celo kožo sta skuhala, da sta si skuhala mesno juho, in stolkla kosti na drobne delce, da jih je bilo mogoče žvečiti in pogoltniti. Daylight je preiskaval sneg in je tupatam našel mahovnico. Te jagode so bile v najboljšem slučaju sestavljene iz vode in semena s trdo skorjasto kožo okroginokrog; toda jagode, ki jih je bil našel, so bile iz prejšnjega leta, suhe, zgubančene, in hrana, ki je bila v njih, je bila pač malenkostna. Komaj da boljši je bila skorja mladih sočnikov, ki sta jo uro dolgo kuhala in po silnem žvečenju povžila.

April se je nagibal proti koncu in pomlad je prihajala v deželo. Dnevi so podaljševali svojo dolgost. V solnčni toploti se je sneg pričel tajati in izpod snega se je začulo curljanje mickenih vodnih tokov. Štiriindvajset ur je vel veter od Chinooka in v tistih štiriindvajsetih urah se je debelina snega zmanjšala za cel čevelj. Pozno popoldne je sneg zopet zmrznil, tako da je na površini mogel nositi človeka. Od juga sem so se pokazale majčkene bele snežne ptice, postajale en dan, pa nadaljevale pot na sever. Neki dan se je visoko v zraku v podobi klina razvrščena jata divjih gosi, ki je iskala odprte vode in prišla daleč pred letnim časom, zibala proti severu. In doli ob reki je gruča pritlikavega vrbovja pognala popke. Ti mladi popki so vkuhani po vsej priliki imeli neko vzpodbudno redilno moč. Eliji je v srcu zaplalo upanje, dasiravno je bil zopet ves pobit in potrt, ko se Daylightu ni posrečilo najti druge gruče vrbovja.

V drevju se je vzdigoval sok in dan na dan je curljanje nevidnih potočkov postajalo glasnejše, ko se je zmrznjena zemlja vračala v življenje. Toda reka je še vedno vzdržala v svojih ledenih vezeh. Zima jih je kovala dolge mesece, da jih ni bilo mogoče raznati v enem dnevu, niti s pomočjo kot strela nenadne pomladi. Prišel je maj in posamezni komarji minulega leta, doraščeni pa neškodljivi, so prilezli iz skalnatih razpok in gnilih hlodov. Čvrček je pričel cvrčati in visoko v zraku je letelo vedno več rac in gosi. Pa reka je še vedno ostala nepremična. Desetega maja se je led reke Stewart z velikim reskom in treskom odtrgal od bregov in se zgromadil tri čevlje visoko, vendar ni odplaval po reki navzdol. Popreje se je moral odtrgati od bregov dolenji Yukon vse dotje, kjer se je reka Stewart izlivala vanj, in se pomakniti naprej. Dotle pa se je led reke Stewart pod naraščajočo vodo spodaj mogel samo vedno višje kopičiti in gromaditi. Negotovo je bilo, kdaj se odtrga reka Yukon; iztekala se je dva tisoč milj daleč v Beringovo morje in cele ledovne prilike Beringovega morja odločijo, kdaj se more Yukon otresti vseh milijonov ton ledu, ki se je nagromadil na njegovih prsih.

Dvanajstega maja maja sta se možaka napotila po ledu po reki navzdol, noseč seboj spalno opravo, eno poseodo, eno sekiro in dragoceno puško. Njun načrt je bil dospeti do shranjenega čolna, ki so ga bili našli na poti navzgor, da bi ga pri prvi odprti vodi spravila v vodno strugo in plavala z reko doli do Sixty Milea. Spričo njunega slabotnega stanja, brez hrane, je bila pot počasna in težavna. Elija je kmalu začel omagovati, da je pogostoma padal nezmožen vstati. Daylight je dal svojo moč, da ga je vzdignil na noge, nakar se je starejši avtomatično majal dalje, dokler se ni opotekel in iznova padel.

Tisti dan, ko bi imela dospeti do čolna, je Elija popolnoma onemogel. Ko ga je Daylight dvignil, se je na mestu zopet zgrudil. Daylight je poskusil podpirajoč ga hoditi z njim, pa Daylight je bil sam tako oslabel, da sta skupaj padla. Tedaj je zavlekel Elijo na breg, naredil preprosto taborišče, sam pa se je podal iskat veveric. Ob tem času se je tudi njemu pripetilo, da je pričel padati na potu. Zvečer je našel prvo veverico, pa stemnilo se je, da ni prišel do gotovega strela. Z neznansko potrpežljivostjo je čakal do drugega dne in potem je tekom ene ure veverica bila njegova.

Večji del živali je dal Eliji, sam pa si je obdržal trše dele in kosti. Ampak ustroj življenja je tak, da je ta majhna živalica, ta mrvica mesa, ki se je gibala, navdala meso teh možakov z isto močjo gibanja. Veverica ni več plezala po jelkah, poskakovala od veje do veje ali se oprijemala vrtoglavih višin. Tista sila, ki je vršila vse te reči, se je sedaj pretočila v oslabele mišice in pešajočo voljo možakov, da sta se gibala, da jih je sama gibala, dokler se nista primajala preko preostalega pota do shranjenega čolna, pod kojim sta se zgrudila in nepremično obležala.

Oglasi v „Slovencu“ imajo vedno največji uspeh!

sedah je pa za umetniške veličine mariborske opere seveda taka malenkost, ki ni vredna večje pozornosti. S takim dlakocepljenjem se morejo baviti kvečjemu ljubljanski igralci. G. Govorov je v maski in igri dokaj dobro pogodil Lotarija (le v zadnjem dejanju je nekoliko popustil), njegovo petje nas pa ni zadovoljilo, še manj pa ogrelo. Njegov že po naravi zamolkel in nejasen glas postane vsled nepravilnega dihanja, nečistega nastavka, nepotrebnega hropenja odbijajoč. Drugi predstavniki manjših vlog (g. Oksanski, g. Urvalek itd.) niso pokvarili ugodnega utisa, ki ga je napravila opera na nas. Ples ciganski je bil dobro zamišljen, pa slabo izveden. Plesalkam se je bolje posrečilo koketiranje z občinstvom, kot pa ritmično gibanje po taktu godbe. Na žalost imajo ravno te »baletke« in tudi nekatere zboristinje premalo resnega umetniškega pojmovanja, ne morejo se spojiti z drugimi igralci v umetniško celoto in zato s svojo smešno afektiranostjo povsod motijo. Sredstva, s katerimi skušajo obrniti nekatere pozornost gledalcev na sebe, so za resno opero nedopustna. Gledališče bodi hram vzvišene in čiste umetnosti — ne pa kak drug hram! — Orkester, pomnožen s harfo, je donel zelo ubrano in se je dinamično prilagodil pevcem z večjim uspehom ko kdaj poprej. Moški zbor je še nekoliko nesiguren in v akcijah neroden, ženski zbor pa je svojo pevsko vlogo prav zadovoljno rešil. G. Mitroviću, ki je mogel iz tako neenakega, nezadostnega in nestanovitnega materijala ustvariti nasplošno tako dobro uspelo opero, kakor je dosedaj še nismo v Mariboru videli in tudi sedaj ne pričakovali, naše najodkritosrčnejše častitke. e. l.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sreda, 25. febr.: STRIČKOVE SANJE. — D.
Četrtek, 26. febr.: ROSMERSHOLM. — C.
Petek, 27. febr.: PEPELUH. — Red E.
Sobota, 28. febr.: VDOVA ROŠLINKA. — Izv.
Nedelja, 1. marca ob 15. uri pop. mladinska predstava: PEPELUH. — Izven. — Ob 20. uri zvečer: VERONIKA DESENIŠKA. Izven.

OPERA:

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sreda, 25. febr.: JENUFA. — Red F.
Četrtek, 26. febr. zaprto.
Petek, 27. febr.: LOPUDSKA SIROTICA. — Vojaška predstava. — Izven.
Sobota, 28. febr.: SMRTNA TARANTULA IN KARAKTERISTIČNI PLESI. — Red B.

Ljudski oder v Ljubljani.

Nedelja, dne 1. marca: »SLUGA IN NJEGOV GROF«, veseloigra v treh dejanjih. Začetek ob pol osmih zvečer. Igra je noviteta in ena najboljših veseloiger.

Prodajalna K. T. D. (H. Ničman) Ljubljana priporoča »Pasijonski molitvenik« sestavil Viktor Kopatin, duhovnik Družbe Jezusove. V njem so lepa premišljevanja trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa prav primerna za sv. postni čas. Molitvenik je lično vezan in stane Din 20.—, po pošti Din 1.— več.

Poizvedovanja.

Zgubila se je ročna torbica z večjo svoto denarja in blagajniškimi ključi od Sodne ulice do konca Poljanske ceste. Pošten najditelj se prosi, da vrne isto proti nagradi, Poljanska cesta št. 68.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Pretirom. diferenca v C	Nebo, vetrov	Padavine v mm
23./2. 21 h	728·2	2·6	0·6	obl. —	2·4
24./2. 7 h	728·8	2·4	0·4	obl. —	
24./2. 14 h	729·1	4·4	0·8	v. obl. sv	

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1·50 ali vsaka **beseda 50 par.** Najmanjši **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

ABSOLVENTINJA
dvorazr. trgovske šole z odličnim uspehom, IŠČE mesta v večjem podjetju. Gre tudi na deželo. — Ponudbe pod »Dežela« 1186 na upravo.

NAMESTNIKA
z denarjem za realit. pisarno v Ljubljani išče pisarna ZAGORSKI, Maribor, Barvarska 3. 1184

Razpisuje se služba
ORGANISTA
n cerkvenika v Tomišlju. Prednost imajo reflektanti, ki so obrtniki in oženjeni. Župni urad TOMIŠELJ, pošta IG pri Ljubljani.

Natakarica
IŠČE primernega mesta za takoj, event. vzame tudi GOSTILNO na račun. Nastopi tudi kot plačilna natakarica. Zmožna kavcije. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 1181.

Gozdar drž. preizk., zanesljiv, oženj., z dolgol. vsestr. prakso v gozd. in lov. stroki, poljedel., sadjerejі in zelenjadar., želi menjati mesto. - Ponudbe pod štev. 1090 na upravo lista.

Samski, dober
kovaški mojster
se sprejme v službo. Plača po dogovoru. - Naslov pri upravi lista pod štev. 1100.

Vajenca za pekovsko obrt sprejmem. Stanovanje in hrana v hiši, drugo po dogovoru. - ANDREJ DOLINAR, pekarija, Ljubljana, Bohoričeva 1.

Mesar. pomočnik
vojaščine prost, IŠČE mesta; gre tudi na deželo. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod številko 1178.

SREBRNE KRONE
kupim. - Ponudbe na upravo lista pod: »KRONE«.

PRODA SE večja množina
krompirja in fižola
Kje, pove uprava »Slovenca« štev. 1149.

Prodam:
mahagoni SPALNICO, politirano, in damsko pisalno MIZO, event. na obroke. - Franjo BONČA, Šent Vid 24 nad Ljubljano. 1168

Kupim malo posestvo
ali pa mlin kje v bliž. železnice. Ponudbe upravi št. 1166.

Enonadstropna
trgovska hiša
s pekarijo, v promet. kraju Slovenije vsled bolezni za polovično ceno prave vrednosti naprodaj. - Naslov v upravi lista pod štev. 1075.

Elektrotehn. podjetje
A. ARHAR in drug, Spod. Šiška, Jerneja cesta št. 47.
Prevzema vsakovrst. elektr. dela, gradnje manjših elektrarn in inštalacij ter vsakih daljnovodov po najnižjih cenah in točni postrežbi. — Garancija! 898 Garancija!

NAPRODAJ
okolu 200 hl izbornega VINA iz Turskega in Belskega Vrha (Haloze) letn. 1922, 1923, 1924. - Franjo KUKEC, Dubrava, p. Zavrče pri Ptuju.

Semenski OVES
ČEŠKI — nudi SEVER in KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 846

Krovstvo
FRANC FUJAN, Ljubljana, Galjevica 9, pri dolenjskem kolodvoru, izvršuje vsakovrstna krovska dela s škriljem, škalco, opeko itd. — sprejema popravila raznih starih streh. Zaloga azbestnega škrilja. 1056

Zdrave ježice
vagonsko množino, franko oddajna postaja, kupim takoj. - Naslov: PODOBNIK, Ljubljana - Moste. 1129

VSE, KAR RABITE za Vaš VRT, VINOGRAD, SADOVNJAK itd., dobite pri »VRT« - DŽAMONJA in DRUGOVI, družba z o. z., Maribor. — Cenike pošiljamo brezplačno! 1046

POSESTVA
vile, gostilne, proda pisarna ZAGORSKI — MARIBOR, Barvarska 3. 1185

PLETILNI STROJ
št. 8, skoro nov, se zelo ugodno proda. — Naslov v upravi pod številko 1183.

LEP LOKAL
ob promet. cesti v Ljubljani se ODDA. — Ponudbe na upravo lista pod štev. 1179.

PREMOG trboveljski, libojski, črnomaljski, drva, inozemni koks, oglje, šlezijske brikete dobavlja ILIRIJA Ljubljana Kralja Petra trg. 8. tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

Gorenjska ŽIMA
morska trava in OGLJE po najnižji ceni na dvorišču pri »Figovcu«. - Poizve se ravno tam v baraki. 1030

Železo, ŽELEZNINO,
portlandcement, potrebščine za stavbe in pohištvo, orodje za obrtnike in poljedelce, štedilnike, vodovodne cevi, sesalke itd., priporoča A. SUŠNIK, Ljubljana, Zaloška cesta. — Velika zaloga! — Nizke cene!

RECEPT
za izdelavo MUHOLOVCA z vsemi navodili se finanč. zmožnemu proda zelo ugodno. — Resni reflektanti naj se obrnejo na: F. LEBAN, Hoče pri Mariboru. 1177

TRGOVSKI LOKAL
se ODDA v najem z inventarjem in zalogo, takoj ali pozneje. Trgovina je stara, dobro upeljana. — Odda se radi preselitve. — Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod Gorenjsko 1175.

Največjo zalogo
razne emajlirane, aluminijaste ali železne kuhinjske posode, kakor drugih raznih orodij za obrtnike, dalje razne verige, tehtnice, lopate, krampe, motike, vrtnarska orodja in različne stroje itd. ter vse v železninsko stroko spadajoče blago nudi vedno in najceneje veletrgovina z železnino STANKO FLORJANČIČ, Ljubljana — Sv. Petra cesta štev. 35.

Vsa pojasnila kakor tudi izkaznice za sejmski znak ter adresar daje častni zastopnik za Hrvatsko, Slavonijo, Slovenijo in Dalmacijo

Sokolović & Co.
mednarodno otpremništvo i carinsko posredništvo
Tel. 25-73. **Zagreb, Paromlin.** Tel. 25-73.

PLETILNI STROJ
za fine nogavice, zelo dober, se za Din 3000.— proda. Naslov v upravi pod št. 1182.

Prodam TRČAN MED
garantiran pitanec, svetel 28.—, temni 25.— Din od 50 kg naprej franko kolodv. Posoda se vrne. Pri večji množini popust. — JANEZ MEGLEN, Potiskavec št. 3, p. STRUGE na Dolenjskem.

Otroški voziček
dunajski sistem, pripraven za ležati in sedeti, prav dobro ohranjen, z opremo, se proda po ugodni ceni. Naslov v upravi pod št. 1089.

ŠAMOT-
OPEKO in šamot - MOKO (češko) priporoča F. HOČEVAR, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 845

Iščem za stalno delo
mehanika
ki je popolnoma vešč v popravljanju koles, pisalnih strojev in pušk.
IVAN GÖRBE, ST. BEČEJ
VOJVODINA.

NAJUGODNEJŠI NAKUP!
Radi selitve se proda HIŠA, v kateri se nahaja trgovina z meš. blagom po nadvse ugodni ceni. Hiša se nahaja petčetrt ure od Ljubljane. Obstoji iz 2 sob, kuhinje, shrambe, lepe veže in 1 trg. lokala. Krita je z opeko. Najnižja cena bi bila z zalogo vred 55.000 Din. Proda se tudi brez zaloge. Naplačilo takoj 30.000 Din, ostanek po dogovoru. - Cenj. ponudbe upravi lista pod »Raj« št. 875.

Robert Smielowski,
arhitekt in mestni stavbenik,
LJUBLJANA :: Rimska cesta 2.
IZVRŠUJE NAČRTE IN PRORAČUNE, PREVZEMA STAVBNA DELA VSEH VRST, KAKOR TUDI PRESOJEVANJA IN CENITVE VSAKOVRSTNIH POSESTEV POD SOLID. IN NAJUGODNEJŠIMI POGOJI.

Zidna opeka
od lastne opekarne na Viču, priznana kot najboljša kakovost, in od skladišča, OPEKARSKA CESTA štev. 18, po najnižji dnevni ceni.

30 kosov motorjev za vrtilni tok
4, 5, 6 KS, 220/380 volt
prvovrstni izdelek
3letno tovarniško jamstvo
s skladišča
50 % pod
dnevno ceno proda

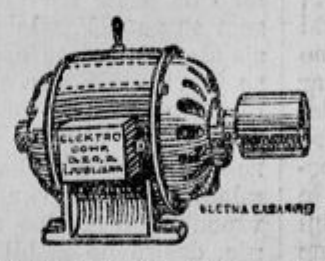

Elektro Company, Ljubljana, Sv. Petra c. 25

U. Dr. Jože Sekula
MARIBOR, Koroška cesta štev. 15, I. nadstr.
ORDINIRA: Dopoldne od 9. do 11. ure.
Popoldne od 2. (14.) do 4. (16.) ure.
Telefon št. 17. Telefon št. 17.

VODNE TURBINE
avtomatične regulatorje, zatvornice itd.
izdeluje in dobavlja
ING. F. SCHNEITER — ŠKOFJA LOKA
Konkurenčne cene. Prvovrstne reference.
Zahtevajte ponudbe.

KANADA
? Ali se mislite pridružiti Vašemu možu ali očetu v Kanadi.
? Ali imate sorodnike ali prijatelje v Kanadi, katerim se hočete pridružiti.
? Ali želite potovati v Kanado, da si nabavite farmo.
Ako se zanimate za Kanado in rabite gornje ali druge informacije o tej zemlji, obrnite se na:
CANADIAN PACIFIC
Zastopnik za Slovenijo:
JOSIP ZIDAR, Dunajska cesta štev. 31

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljuba mamica, setra, tašča in teta, gospa

Josipina Kastelic

v nedeljo, dne 22. t. m., mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil dne 24. t. m. ob 17. uri.

Metlika - Novomesto, 23. febr. 1925.

ŽALUJOČI OSTALI.

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena, predobra soproga, mati, stara mati in tašča, gospa

Marija Omahen roj. Zupančič

danes po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, Bogu vdano zaspala v 69. letu svoje starosti.

Pogreb blage pokojnice bo v četrtek 26. februarja ob 10 dopoldne iz hiše žalosti v farno cerkev k maši - zadušnici, od tam pa na pokopališče. — Drago pokojnico priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

VIŠNJA GORA, dne 24. februarja 1925.

MIHAEL OMAHEN, soprog.

MINKA poročena JARC, hči. — EVGEN JARC, zet. — MARIJA, VOJTEH, IVANKA, MIHAELA, vnuki in vnukinje.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Viktor Cenčič v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.